

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 6 FRT, 1/2 ÉVRE 3 FRT,
1/4 ÉVRE 1 FRT, 50 KR. EGY SZÁM 15 KR.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVAR, BELKÖZÉP-UTCZA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Az „Erdélyrészi Méhész-Egylet” hivatása. <i>Turcsányi Gyula.</i>	605
Reich Albert jubileuma. <i>J.</i>	606
686.400 buzaszem. <i>Kozák László.</i>	608
Kisobb szakközlemények	608
Irodalmi szemle:	
Hazai lapokból. <i>T. M. — G. I.</i>	609
Külföldi lapokból. <i>S., —ca —l.</i>	596
Kormányintézkedések	613
Vegyes közlemények	613
Közgazdaság, üzlet, forgalom:	615
Hirdetések	

Az „Erdélyrészi Méhész-Egylet” hivatása.

Már évek óta tartózkodó magatartást tanusítok a méhészet terén előbbi, teljes odaadással kifejtett működéssel szemben. — Most is folytatnám e visszavonulást, ha az utóbbi hetekben barátain nem intéztek volna hozzám kérdést arra vonatkozólag, hogy mit tartok az egyletnek a Királyhágón túl virágzó méhészegyletbe való beolvadására nézve. Kötelességemnek tartom erre vonatkozó nézeteimet itt az „Erdélyi Gazdában” elmondani, mert ezen lapnak működésével, álláspontom a felvetett kérdésre vonatkozólag szoros kapcsolatban áll.

Arról van ugyanis szó, hogy a magyar méhészeknek az idén Szegeden megtartott második országos kongresszusán Br. Ambrózy Béla, országos méhészeti szaktanácsadó azt az eszmét vetette fel, hogy az Erdélyrészi Méhész-Egylet egyesüljön a Magyar Országos Méhész-egylet.

Mielőtt nézeteimet elmondanám, ki kell jelentenem, hogy kiváló tisztelettel viseltetem a nemes báró iránt, — mert volt alkalmam őt olyan embernek ismerni meg, ki a közérdeket minden személyi ügy s érdek fölé tudja és szereti emelni, — oly egyénnek, ki kitartó munkássága által bebizonyította, hogy a boldogulás és anyagi jólétünknek biztosítása saját kezünkbe van letéve, — oly hazafinak is tanultam őt ismerni, ki nehéz munkával, számítani tudó észszel szerzett vagyonából a haza és szeretett egyházának oltárán azok sorában vivott ki magának elismerést, kik azt hangoztatják: hogy „mindenekfelett a haza.”

Ily nézetem levén róla, mint indítványtevőről, ki van részemről zárva minden oly irányu gyanúsítás, hogy a báró urnak az egyesülés által kétes értékű hátgondolatai is lehetnének. — Őt, mint nyílt sisakkal küzdő férfit egyedül azon eszme ragadta el, hogy „*viribus unites*.” — Az erők egyesítése, a tehetségeknek egy központban leendő összevonása által hazai mezőgazdaságunknak ezen nem kicsinylendő ága minél magasabb színvonalra

emeltessék, s a szorosabb egyesülés által az egészre és az egyesre nagyobb áldás háramoljon.

Ezen elvben én is vele tartok! . . . Én is azt vallom, hogy egy az egészért, és az egész az egyért. Ámde több út vezet Rómába! Én azt hiszem, hogy biztosan oda ér az is, a ki nem a báró ur utján halad. (Jóllehet kétlem, hogy a szó szorosabb értelmében Róma felé sietne a báró ur, — csak a boldogulást czélozza mindenáron!)

Megint oly pont, mely összehoz bennünket; mert azt hiszem, hogy a boldogulás czélozása által a közérkölcnek is kiváló szolgálatot teszünk.

Lássuk most már, hogy a fenti elveknek szolgálatában mit észlelünk, ha az Erdélyrészi méhész-egyletet munkásságában figyelemmel kísérjük. Annak ideális törekvése volt Erdély mezőgazdasággal foglalkozó birtokosainak figyelmét felhívni azon kiszámíthatlan kincsre, mely az idők folytán nem csak kihasználatlanul hevert, de sőt, mert rá alig-alig fordítottak figyelmet, minden előny nélkül évről-évre teljesen elpusztult. — Épen azért a kisebb, de magasabb értelemmel dolgozó birtokosokra, gazdálkodó közönségre terjesztette ki az egylet figyelmét, s gondoskodott róla, hogy a „Méhészeti Közlöny” révén ép úgy, mint személyes érintkezések által is kedvet keltsen hazánk erdélyi részeiben lakó honfitársainkban a méhészet iránt. Utat és módot nyújtott arra, hogy a szükséges jó tanácsokat és utbaigazitásokat *ittthon*, sajátágos társadalmi és klimatikus viszonyaira való tekintettel is, minél könnyebben megtalálja. De nem hanyagolta el azért az erdélyi nagybirtokosokat se, kik közül igen sokan sereglettek zászlója alá, sőt annak éltető erejévé, világító utmutatóivá, vezéreivé lettek azok közül többen, hogy mást ne említek: br. Bánff Ernőt, br. Jósika Sumuelt és a b. e. báró Bánffy Ádámot nevezem meg, mind olyan férfiakat, kik az erdélyi méhészet specialis viszonyainak nem kis jelentőségét felismerték, sőt érvényesítették.

Hogy azonban az erdélyi viszonyok bizonyos tekintetben feltétlenül speciális

A legjobb magvak

legolcsóbb beszerzési

forrása

MAUTHNER ÖDÖN

cs. és kir.

udvari szállító,

József főherceg Ő cs. és kir. Fensége udvari szállítója, a román király Ő Felsége udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb király Ő Felsége udvari szállítója, Fülöp szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége udvari szállítója

magkereskedése

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM. (28.)

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Sárga János Ékszerész és órás.

KOLOZSVÁRT,

Wesselényi Miklós-utca 11. szám.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő ékszerből. Arany, ezüst, acél, nikkel fali és ébresztő órákból.

Készít új ékszereket a legjobb kivitelben, valamint ékszer és óra javításokat pontosan.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre kedvező feltételek mellett.

SÁRGA GERGELY fehérnemű-, vászon- és férfi divat raktára

Kolozsvárt, Wesselényi Miklós-utca (Belhid-utca) 8. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni a tavaszi idényre dúsan felszerelt

RAKTÁRAMRA,

u. m. mindennemű kész női, férfi és gyermek fehérneműk, fehér és színes asztalneműk, Chiffonok, Creasz holandi és rumburgi vásznak, ág- és asztalterítők, függöny, szőnyeg és paplanok. Valódi szintartó mosó kelmék, új zebr, kreton és battisz. Keztyűk, harisnyák. Nap- és esernyők.

Midőn a n. é. közönség szíves pártfogását kérem, bátor vagyok megjegyezni, hogy nálam legszolidabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak szerepelnek.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltnék.

Vagyok kiváló tisztelettel

SÁRGA GERGELY

KOLOZSVÁRT, Wesselényi Miklós-utca 8. szám

(120.)

világító tornyok létesítését igénylik, azt különösen igazolja az „Erdélyi Gazdasági Egylet“, melynek minden egyes tagja melegen óhajtja az uniót nagy Magyarországgal; de saját viszonyait mégis sokkal inkább ismeri s előnyeit jobban tudja ön-maga érvényesíteni, mint bárki más, a ki innét távol, bár a legjobb akarattal akar is neki javára munkálni. Ezen egyletnek pótolhatatlan missiója van itt az erdélyi részeken. Ennek szavára hallgat ma — merném mondani — minden értelmes „erdélyi gazda.“

Az erd. r. méhész-egylet azért igen eltévesztené irányát, ha az igen tisztelt központba olvadna, s az által semmi körülmények által nem igazolható megszüntetését határozná el.

Mint hogy azonban az egyletnek nem lehet célja az *önccél*, — azaz az arra való törekvés, hogy *önmagáért éljen*, kívánatos, sőt elvárható annak sáfáraitól, vezetőitől, hogy az *itt* adott körülmények között találja meg annak a módját, hogy a hazai magasabb érdekek szolgálatában miként érvényesítheti magát oly testülettel való egyesülésben, melynek céljai, iránya, érdekei az övével azonosak. Ezen egylet pedig nem lehet más, mint az Erdélyi Gazdasági Egyesület. — Az ezzel való egyesülés a magasabb hazai és a speciálisabb erdélyi viszonyoknak egyenlő mértékben kiváló szolgálatára lenne. Ide kell irányítani a figyelmet. — Videant consules! . . .

Turcsányi Gyula.

Reich Albert jubileuma.

Mult számunkban közöltük a Reich Albert életrajzát, most pedig a 40 éves évfordulón tartott szép ünnepélyről kell számot adnunk.

Az ünnepély f. hó 5-én d. e. 11 órakor vette kezdetét. A vármegyeház dísztermében ekkorra már előkelő díszes közönség gyülekezett össze. Biró Károly kir. áll. állatorvos, mint a rendező bizottság elnöke az ünnepély kezdetét bejelentvén, három rendező-bizottsági tagot kért fel az ünnepelt meghívására.

A bizottság által környezve, karján nejjével lépett Reich a terembe, hol hatalmas éljenzéssel és tapsal fogadták, melynek csillapultával Dely Elemér kir. áll. állatorvos a következő lendületes beszédben méltatta az ünnepelt érdemeit:

Nagyságos Uram!
Igen tisztelt ünneplő közönség!
Kedves Kartársak!

A sors véletlen játéka folytán nekem jutott a szerencse, hogy nagyságodat 40 éves szolgálati jubileuma alkalmából az erdélyrészi állatorvosok nevében üdvözljem.

Engedje meg nagyságod, hogy egy rövid visszapillantást vessek azon hosszú munkában

eltöltött multra, melynek 40 év előtti kezdetét éppen most ünnepeljük . . .

Nem tudom mily véletlen okozta, de történeti tények igazolják, hogy nagyságod szolgálatba lépésének évére esik az állati járványok elfojtása érdekében kiadott első intézkedés életbeléptetése is.

Csak egy pillantást kell vetnünk ezen akkoriban országra szóló mű soraiba és szármalmas mosoly kel ajkainkon és bámulattal adózunk azon kor szakfőfiainak a felett, hogy mily primitív viszonyok között mily primitív eszközökkel kellett oly betegséggel megküzdeni, mint a *keleti marhavész*, melyről tudva van, hogy egyetlen kis országában Európának egy év lefolyása alatt több mint félmillió szarvasmarhát pusztított el.

Hatósági állatorvosról nem tesz ezen rendelet említést azon egyszerű okból, mivel ilyen nem létezett, hanem a megbetegedett állatokat egy éves kursust végzett gyógykövacsok gyógykezelték a járványok elfolytásánál pedig szakközegként orvosok és sebészek működtek.

A nép a járványok elfojtására szolgáló intézkedések célját nem ismervén, míg egyfelől állatjainak elrejtése és kapujának bezárása által igyekezett azt meghiusítani, másfelől életveszélyes fenyegetésekkel tiltakozott marhájának lebunkóztatása ellen.

A hatóságok a reájuk nehezedő munkatöbblet miatt a szakértővel ellenszenveztek és legjobb esetben nem védtek meg a közönség támadásai ellen, de legtöbbször maguk is segítettek a járványokat eltitkolni, sőt egy ily felfedezett visszaélés után épen maga a hatósági közeg uszította az anélkül is felingerült népet a szakértőre.

A társadalom az állatgyógyászattal foglalkozó szakfőfit bizonyos kicsinylő lenézéssel fogadta, nem ritka volt azon eset, hogy az urnő, kinek vagyonát mentette meg, a cselédek között terítettett neki.

Pedig, ha a házi asszony arra gondolt volna, hogy a tej, melyet mindennapi kávéjához használ, nemcsak éltet, hanem gyilkolhat is; a hús, melyet mint izletes sültet feltálal, nemcsak táperőt tartalmaz, hanem abban lassan, vagy gyorsan ölt láthatatlan ellenségek legiói tanyázhatnak, megértette volna, hogy az állatorvos amíg vagyonára ügyel, élete fölött is őrökodik.

Ezen viszonyok napjainkban lényeges átalakuláson mentek át. Az állatorvosi oktatás előbb 3, majd 4 évre emeltetvén a budapesti állatorvosi tanintézet, előbb akadémiává, később állatorvosi főiskolává fejlesztetett, minnek jótékony behatása alatt a közönség mindinkább megbarátkozott ezen pályával.

Ma már az állatorvos a tudományosan móvelt osztályhoz tartozik és hogy a társadalmi téren is tényezővé vált, legjobban bizonyítja azon körülmény, hogy naplainkban számos jó erdélyi nemesi család sarja keresi fel ezen pályát.

Ha a jövőbe tekintünk, büszkén mondhatjuk el, hogy ezen a téren Európa bármely államával kiálljuk a versenyt, sőt bizonyos tekintetben pl. a ragadós tüdőlob kérdésében a nyugati államokat már is tulszárnyaltuk. Magyarország 3 nagy kulturális kérdésének az állatbiztosítás, tejelő istállók, tej és husviz-

gálat létesítésének megoldása pedig egyenesen a jövő állatorvosok vállára nehezedik.

Hogy ezen állapotok a vázolt fokig fejlődtek, köszönhetjük első sorban azon egyéneknek, akik előítéletekkel küzdve rendíthetetlenül harcoltak az állategészségügyi viszonyok fejlesztése körül. Komoly tudás, tapintatos fellépés, de különösen rendíthetetlen becsületességgel dolgozva *nekünk* a mai állapotokat megteremtették és akik között úgy működési idő, mint eredményes munkásság tekintetében Erdélyben első épen a mi szeretve tisztelt ünnepeltünk Reich Albert felügyelő úr.

Nem czélom nagyságod sokoldalú érdemeinek magasztalása, de szükségtelen is, mert míg azok egyfelől magukat dicsérik, másfelől egész sorozatát tudnám felmutatni magas hazai és külföldi polgári és katonai hatóságok írásbeli-elismerésének, amelynek koronája az volt, hogy Ő felsége Magyarország apostoli királya nagyságodat az e téren elérhető legmagasabb czimmal és ranggal felruházni méltóztatott; Ő nagyméltósága pedig, Magyarország, földmívelésügyi m. kir. minisztere, a keleti állat- és állati termék kereskedelem ellenőrzéseivel megbízott belépő állomások felügyelőjévé, tehát európai fontosságú állás betöltésére jelölte ki.

Hogy a társadalom mily fokban adózik elismerésével, minden szónál ékeesebben bizonyítja ezen szép közönség, mely megjelent, hogy ünnepélyünk fényét emelje, jelentőségét gyarapítsa.

Ha az elsorolt nagy tényezők mind igyekeztek elismerésüknek látható jelét adni, miért maradnánk épen mi el, a kik legközelebb állunk és akik nemcsak elismeréssel, hanem hálával is tartozunk nagyságodnak.

Tartozunk pedig különösen azért, mivel azon nagy küzdelemből, melyet az állatorvosok harczának nevezhetnénk, nemcsak diadalmasan került ki, hanem diadalms dicsfényének sugárai messze a jövőbe bevilágították a hajdam annyira sötét, annyira rögös állatorvosi pálya ma már kiegyengetett utjait.

Tartozunk továbbá azon atyai jó bánásmóddért, melyben mindenkor részesülni szerencsénk volt.

Fogadja ezért nagyságod ragaszkodásunk kifejezésekként az erdélyrészi állatorvosok arcképgyűjteményét azon óhajtásunk kapcsán, vajha az együttműködés kellemes óráit még sokáig élvezhetnők.

Fogadja továbbá az e nap emlékére általunk összegyűjtött Reich-alap filléreit azon kérelmünkkel, hogy azt szegény, de szorgalmas állatorvostan hallgatók felsegülésére alkalmas módon elhelyezni méltóztatassék.

Az Isten nagyságodat a magyar tisztviselői kar díszére, az állategészségügy felvirágzására és a mi büszkeségünkre sokáig — éltesse!

Ez üdvözlő-beszéd zajos éljenzések és tapsok között ért véget, mire Reich Albert meghatottan, éljenzésekkel többször félbeszakítva, a következőképen válaszolt:

Kedves barátom, szeretett pályatársaim!

Örömmel telt kebellem és szívem mélyéből jövő megilletődéssel halgattam meg a hozzámm intezett becses és szívélyes jókívánatokat. Legelőször is kedves kötelességemnek

Telephon: 198.

Solymosy és Társa betéti társaság.

Sürgönyök:

Gépgyár és Vasöntöde

Solymosy gépgyár.

Kolozsvár.

Álló és fekvő gőzgépek, szivattyúk, sajtók
— TELJES SZESZGYÁRI-, MALOM ÉS TÉGLAGYÁRI BERENDEZÉSEK. —

Gőzkazánok, Vízkerékek, Turbinák.

GAZDASÁGI GÉPEK: Cséplőgépek, Járgányok, Rosták, Tricourók, Szecskavágók, Boronák, széna- és szőlőprések stb.

Fémöntvények. — Oszlopok. — Csigalépcsők. Külön osztály: EKÉK.

(101.)

ismerem az irányomban tanusított kartársi szives és meleg érzelmekért a legőszintébb köszönetemet nyilvánítani.

Az igaz, hogy a küzdelmes élet rögös útjain nehéz volt 40 évi köz- és állategészségügyi szolgálatom akkor, midőn még állami szolgálatom kezdetével az állategészség-rendőri intézkedések foganatosítása bölcső korát érte

Állami szolgálatomat az ország keleti határszélén kezdtem meg, hézagos és nagyon is gyenge alapon nyugvó utasításokkal, melyekkel mindössze az akkoron szigorú határszéli államrendőrségi ügyeket is kezeltem, melyek nagyon kényes természetűek voltak az akkori politikai viszonyok között. Ekkor még nemhogy országgyűlésen hozott törvényeink, de még miniszteri szabályrendeleteink is alig voltak, tehát az állatorvosi tudományok elvei szerint akkor személyes felfogásaink adták többnyire a teendő intézkedések foganatosítására meg az impulsust.

Negyven évi teljes szolgálatomat, kedves pályatársaim, isteni gondviselés folytán elérhettem, de mint tudjátok, sikamlós pályánkon állategészségügyi törvényünknek csak egy félreértett §-a, vagy egy miniszteri rendelet elnézése vagy téves felfogása, — anélkül, hogy legkevesebb bünt követnének el, mint olyanok, kik nem megbízhatók: szolgálatunktól felmenthetünk, avagy idő előtt nyugalomba kell vonulnunk. Ezért nehéz és vajmi elvétve történik és fog a jövőben is történni, hogy állami szolgálatban 40 évnek teljes betöltését közülünk sokan elérhessék.

Állategészségügyi rendészetünk égboltozatának láthatárán a multakban — a mint tudjátok kedves pályatársaim — igen gyakran nem csak bárány-, de komor fellegek vonultak át, de már jó idő óta, hála a Gondviselésnek és miniszterünk Ó Nagyméltóságának, a komor fellegek is eloszlottak és teljesen kitisztult a látóhatár.

Állategészségügyünk örvendetesen fejlődött állatorvosi akadémiánk egyetemi rangra emelésével és olyan tanerőkkel van ellátva, kik egytől-egyig kiváló szakférfiak s a külföld előtt is dr. Hutya Ferencz fiatal rektorával mindannyian elismert szaktekintélyek.

Ezen kiváló egyéniségek közül dr. Hutya Ferencz rektor, dr. Rácz István főiskolai tanár ő nagyságait van szerencsém teljes tisztelettel nyilvánításával üdvözölni és köszönetemnek adni kifejezést, hogy oly kegyesek voltak jubileumomra személyesen megjelenni és képviselni a m. kir. főiskola nagyerőmű tanári testületét, valamint a magyar országos állatorvosi együletet.

Kedves pályatársaim! Főiskolánk tanárai a jövőbeni állatorvosi generáció kiképzésének megteremtői és büszkeségeink, kik nemcsak a katedrából az újabb kor nivóján álló szaktudományokat hirdetik, hanem ifju hévvel, kitartással, nagymérvű irodalmi munkásságot is fejtenek ki.

Nem célozom legkevésbé is azon téves nézetnek adni kifejezést, hogy talán az ezelőtti években volt tanáraink elismert tudományos képzettséggel nem bírtak volna, hisz eléggé beigazoltatik a mult évekből is, hogy állatorvosi akadémiánk egyik tudós tanára a budapesti m. kir. tudományos egyetemhez hivatott meg rendes tanárnak és az dr. Tanhoffer Lajos kir. tanácsos, ki ottan a leiró- és tajboncztan jeles tanára ma is.

Állategészségügyünk előtérbe lépése a multban legkivált az 1874. évi XX. és 1888. évi VII. t.-cz. és számos miniszteri rendelettel vette kezdetét egyik kiváló miniszterünk vezetésével; azonban a legnagyobb hálátlanság lenne tőlem, ha itt megillető helyén említetlenül hagynám, most ugyan már nyugalomba vonult, de érdemekben gazdag multtal bíró: Kisfaludi Lipthay István miniszteri tanácsos ur ő méltóságának elévülhetlen érdemeit, ki főleg az állami állatorvosi intézmények alapját tette le.

Nagy és nemes hivatás vár a jövőben is rá-

tok kedves pályatársaim, mivel tudvalevő, hogy Magyarország nem csak magtermelő, de legkivált állattenyésztő ország is, ép ez okból fontos a hivatások, mivel állatkereskedelmünknek nemcsak itt a hazában, hanem főleg a külföldön kell tulenyésztésünk folytán piacot keresni, miért is megbízható nemzetközi szerződéses, állatkonvencziók megkötései igényeltek. E tekintetben már is dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterünk ő nagyméltósága várakozásunkon felül oldotta meg a kérdést, mert állatkonvenczióink Ausztriával megkötött, de ennek állattenyésztő gazdáink csak később fogják még élvezni anyagi előnyeit.

Hogy azonban a jövőben nemzetközi állatkereskedelmünk biztosabb alapra fektetessék, elsősorban állategészségügyünk államosításának kell megtörténni; ez nemcsak Magyarországnak, hanem a külföldnek is elődázhatlan követelménye, mert ez megbízható, egyöntetű, gyors és értelmes szaktekintélynek a szervezését kívánja.

Ezt reményelhetjük is, mivel páratlan erélyű és széles tapasztalatu földmívelésügyi miniszterünk ő nagyméltósága és Lestyánszky Sándor miniszteri tanácsos ur ő méltósága állategészségrendőri főosztályunk vezetője, ki a közigazgatás minden ágában már régebben is elismert tekintély volt, elég garanciát nyújt arra, hogy az ország, valamint pályatársaim meglegedésére fog megoldatni a leendő szervezés

Kedves pályatársaim! Az állami állatorvosi szakszolgálat szervezése nagyon sok aggodalmat okozott, főleg azon okból, mivel ezt úgy kellett contemplálni, hogy a közigazgatás későbbi államosításával annak keretébe minden komolyabb rázkodásoktól menten beilleszthető legyen. Már pedig a kész törvényjavaslat tervezetével ez el lenne érhető. Hogy az abban foglalt egyes pontozatok közül talán némelyek aggályt keltenek, az kétségtelen, de ezek még némi módosítást szenvedhetnek. Altalában véve még ez ideig tudomásom szerint egyetlen erre vonatkozó törvényjavaslat-tervezet sem sikerült úgy, mint a jelenlegi, lott többször történtek kísérletezések.

Kedves pályatársaim! Hogy állami szolgálatom még mennyi időre terjedhet, nem tudom, mivel egyfelől egészségemtől és másfelől — be kell vallanom — miniszterünk ő nagyméltóságától függ. Nem tagadom azonban, hogy nagyon óhajtanám megérni szolgálatom alatt állategészségügyünk államosítását. De eltekintve ettől, végrendeletileg kívánom hagyni még kedves pályatársaim, hogy legyen köztetek egyetértés, egymáshoz őszinte ragaszkodás és minden tetteiteket a humánitás és igazság vezérelje.

Ha meg lesz köztetek az egyetértés, akkor szellemileg és minden körülmények között előnyben lesztek; míg ellenben sok víszálykodás után bizonyára nagy küzdelmek árán kell tengődnötök amugy is nehéz pályátokon. Hiszen ha széttekintünk a nagy természetben, csak egy kis térebélyes bokort figyelünk meg, melynek számos gyenge fiatal ága vannak, ha jön bárminő vihar, ezek összetartanak és daczolnak vele, míg ellenben a százados tölgyet is igen gyakran, derékben törí a vihar, ha egymagában áll.

Most végre áttérek a csekély személyemnek adományozott, soha el nem feledhető emlékekre és szerény anyagi viszonyaitok között nevemre gyűjtött alap megköszönésére.

Az adott emléktárgyokat, mint ereklyét fogom őrizni és míg az isteni gondviselés engedelmeiből élni fogok, azok lesznek jövőben legkedvesebb perczeim, midőn lapozgatni fogok ezen albumban és kedves fényképeket látva a multak emlékein merengve, mindig előttem lesz mai nevezetes napom.

Az alapot pedig kedves pályatársaim szintén az utókor buzdításáért is köszönettel és büszkeséggel elfogadom és csekély anyagi viszonyaimhoz képest kiegészítve átadom a mkir. állami főiskola önképző körének, hogy

halálomig kamatoztassa, melynek bekövetkezte után esendő évi kamatait az állatorvosi kar újabb nemzedékei közül annak, ki évenként a legjobb szakmunkával kitűnik: belátása szerint ítélje oda és adja ki.

Isten világosítsa szellemi munkánkat a jövőben is és tartsa meg magyarországi állatorvosi együletünket és ennek minden rendű tagjait. Eljetelek boldogul és ne feledjétek azt, ki a multban s még — ha a mindenható engedi — a jövőben is veletek érzett és érzend.

A meghatottság érzése vett erőt a sűrűn eljenző és tapsoló közönségen Reich szavainak elhangzásakor, mely után a mit sem sejtő ünneplő és ünneplő közönség kellemes meglepetésére Csiszár Gyula vármegyei főjegyző a vármegye nevében intézett néhány elismerő szót az ünneplőhöz, de csakhamar áttért az ügy meglepetésszerű részére s felolvastván a földmívelésügyi miniszter ur leiratát, melyben az ünneplőt értesíti, hogy ő cs. és apost. kir. Felsége Reichot a *Ferencz-József-rend* lovagkeresztjével tüntette ki. A meglepetés és öröm morajából taps és éljenzés tört ki, mely nem is csillapodott addig, míg Szvacsina Géza polgármester bele nem kezdett rövid, szép üdvözlő beszédébe.

Ez az üdvözlő a város részéről történt, ezt követte az E. G. E. nevében a br. Feilitzsch Arthur által elmondott szép és tartalmas beszéd, mely után dr. Szentkirályi Ákos igazgató szólt a gazd. tanintézet tanári karának nevében. Az a szoros összeköttetés, mely a gazda és állatorvos között van és a mely szerint a gazdasági és állategészségügyi kérdések egymásba fonódtak, szépen jutott kifejezésre a Szentkirályi Ákos beszédében és azon tényben, hogy ő megragadta az alkalmat ennek ünnepélyes formában való kifejezésére.

Az ünnepély végső pontját a budapesti áll. állatorvosok által küldött üdvözlőiratnak és emléktárgynak átadása képezte. Erre a tisztre Jakab László kérésre fel a budapestiek által, ki meleg, szívélyes szavak kíséretében átnyújtotta a derék kartársak által küldött emléktárgyokat.

Reich Albert az üdvözlő beszédekre külön külön válaszolt s melegen, hálásan köszönte meg az iránta tanusított megtiszteltetést.

Az átnyújtott emléktárgyak között elsőnek említjük az erdélyrészi állatorvosok arcképcsoportját, egy diszes albumban. Az album 45 cm. magas és 35 cm. széles, fehér szatyánba van kötve, diszesen aranyozott és emalírozott sarok-diszszel, középen pedig az ünneplő monogrammjával. Első lapján a következő felírás olvasható: A negyven évi hí szolgálat emlékére, Reich Albert állategészségügyi felügyelőnek, az erdélyrészi kartársak. Ez alatt szép alkalmi költemény van, míg ezen lap belső felületén a következő sorok állanak: „Majd félszázadon által építéd Te e művet Bölcs Te, kit embertársaid üdve követ, majd Társaid által is im légy üdvözölve tehát!”

A nap emlékére 400 koronát is gyűjtöttek a kartársak, mely Reich-alap czimen a főiskola hallgatói önképző-körének adatik, hogy az ünneplő haláláig kamatai tőkésítettessenek, halála után pedig az összeg kamatai évenként olyan hallgatóknak adassanak, kik szakkérdésekről készített dolgozataikkal arra pályáznak.

A budapesti kartársak diszes ezüst névjegy tárczával és szívből eredő emléksorokkal lepték meg Reichot, kinek bizonyára ezek is legkedvesebb emlékei közé tartoznak.

Az ünnepély befejezése után a jóbarátok nagy csoportja fogta körül Reichot, hogy ki-ki élő szóval is tolmácsolhassa szerencse kívánatait.

A közös ebédre d. u. 1 órakor gyülekeztek a kartársak és jó barátok, közel százan a New-York szálloda felső disztermében. Ezen az ebédén többek között részt vett: dr. Hutya Ferencz az állatorvosi főiskola rectora, dr. Rácz István főisk. tanár, dr. Adler József min. titkár, br. Feilitzsch Arthur orsz. gyűlési képviselő, dr. Bálint Gábor egyetemi tanár,

Deáky Albert ügyvéd, Csiszár Gyula vármegyei főjegyző H. Veress Károly főszolgabíró, Paljános Zsigmond birtokos. Virányi István ny. áll. vasúti felügyelő, dr. Nyerges Zsigmond vármegyei alügyész, dr. Pavlik Sándor vm. aljegyző, dr. Szentkirályi Ákos gazd. tanint. igazgató, Sipos Albert vármegyei főnök, dr. Farkas Béla, dr. Papp József ügyvéd, Tulogy Sámuel állattenyésztési felügyelő, Ferenczy Gyula, Tokaji László titkár stb. stb.

A hangulat nemesen emelkedett volt kezdettől végig s mindjárt a második fogás után br. Feilitzsch Arthur Ó. cs. és apost. kir. Felsőfőre emelte poharát; utána Bíró Károly áll. állatorvos dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterre köszöntött, kiemelve ő nagyméltóságának nagy érdemeit, s egyben indítványozta, hogy a jelenlevő kartársak nevében sürgöny útján üdvözlőjként őt. Ez az indítvány örömmel fogadtatott és azüdvözlő sürgöny nyomban el is küldetett. Itt adtak kifejezést az ünnepelt iránt ezert tiszteletüknek és becsülésüknek dr. Hutyra Ferenc az állatorvosi főiskola-, dr. Rátz István az orsz. állatorvos-egyesület- és Jakab László a rendezőbizottság és az összes kartársak nevében. Az ünnepeltre és családjára poharat emelt H. Veress Károly, dr. Bálint Gábor és Deáky Albert.

Az ebéd a késő esti órákig nyult, mely alatt az ország különböző részeiből sürgöny útján jöttek a szerencsekívánatok.

J.

686.400 buzaszem.

Az utolsó pár évtized alatt, annyi javítás, átalakítás és újításon mentek keresztül gazdasági gépeink és eszközeink, hogy azokon igazán nagyon kevés kívánni valót lehet már találni.

A gazda ma már igen kevés munkánál van rászorulva a kézi erőre, majdnem mindegyikre megtalálja a gyorsabb, egyenletesebb, tisztább, szóval tökéletesebb munkát végző gépeket. — Csak a négy főbb gazdasági munkát említem: szántás, vetés, aratás és cséplés. Ha tehetségében áll, azaz anyagi viszonyai s gazdaságának területe megengedik, mind a négy munkát elvégezheti nagyon kevés kézi erő igénybevételével — géppel. Szánthat gözökével, vethet, arathat s csépelhet géppel.

Hogy géppel sokkal tökéletesebb, gyorsabb és szebb munkát végezhetünk, mint kézi erővel, ezt nem akarom megvitatni, hiszen ez köztudomású dolog, legalább gazdasági gépeknél. De, hogy olcsóbb is ezen munka s hogy mennyivel olcsóbb, ezt legyen szabad egy alkalommal csak egyre, a vetőgépre kiterjeszkedve, saját tapasztalatom alapján bebizonyítani, melyről minden érdeklődő gazdátársam személyes meggyőződést szerezhet, ha rendelkezik egy kis idővel és türelemmel.

Az idei őszi vetésnél a kezelésem alatt levő gazdaságban, egy 25 holdas táblán. egyenlő fekvésű, egyenlő összetételű s egyenlő művelésben részesült 1600 ööl területet géppel s 1600 ööl területet kézzel vettettem be, egy és ugyanazon időben 100—100 kgrm búzával. Vetés után a 20. dik napon, midőn már a kedvező időjárás mellett minden búzaszem, mely csak kikelhetett csirázásnak indult, kihasítottam egy ööllet a géppel s egy ööllet a kézzel vetett területéről s mindegyik ööllet kis részletekben szétválasztottam úgy, hogy az egész ööllet teljes biztonságban megállapíthattam az elvetett szemek elhelyezkedését.

Előttem volt a két különböző vetés. Egyiknél szép, majdnem egyenlő sor távolságban s mélységben minden szemet kicsirázva találtam, másiknál összehányva, egyik szem a felszínen, másik lent a mélységben, harmadik többemagával egy csomóban hevert, itt, ott még úgy feküdt a mag, mint azt a rög eltemette, még csirázásnak sem indult. Megolvastam mind a két ööllet az elvetett mag mennyiségét s meggyőződést szereztem magamnak arról, mennyi lehet azon teljesen hasz-

talatul elvetett búza-szem, mely a kézi vetésnél részben a felszínen, vagy mélységben, üregekben, mint ki nem kelt szem ott hever s mennyi az a csomóba összehányt, egymásra szórt szem, mely szinte fölöslegesen lett a földbe szórva.

Egy ööllet találtam elvetett szemet gépvetésnél 2218-at, kézi vetésnél 2178-at. Erre nem annyira volt szükségem, csak kíváncsiságom vitt rá, hogy kísérletem helyességéről ezzel is meggyőződést szerezhesek magamnak, a mi be is vált. De a kézi vetésnél haszontalanul elvetett mag mennyiségre már szükségem lévén. nagyon ovatosan, vigyázva elválasztottam a föld rétegeket egymástól s így sikerült pontosan megállapítanom, hogy az a szám, melyet a ki nem csirázott, csomóban hevert, tehát haszontalanul elvetett búza szemek összege, egy ööl területen kitesz, — 429. — Átszámítva ezt egy kat. holdra, vagyis $1600 \times 429 =$ eredmény — 686.400 búza-szem.

Hogy mennyi lehet ennek a súlya, erről is pontosan meggyőződtem. — Lemértem 1 dgrm búzát, ez ki tett 344 szemet. — Ha tehát 1 dekgrmban 344 szem 1 m. m.-ban kell lenni 3.440.000 búza-szemnek. Ez a holdankénti 686.400 búza-szem tehát nem kevesebb, mint 20 kgrm, mely a gép javára esik.

Gyakorlott vető emberem egyenletesen szórta el ugyan a magot, de a szemek a mint az érdes szántóföldre estek, nem maradtak meg helyükön, hanem mélyedések s hasadékokba hullottak s 4—5, néha több szem is esett igen közel egymáshoz, vagy éppen egymásra. — Tehát már itt a vetés tökéletességéből származik a különbözőzet egy része. Vetés után a fogas henger össze keverte a földdel a magot de sokszor nagy száraz rög jutott a szemre, mely ilyen üregbe hullott, több mag a felszínen maradt, másik ismét nagyon mélyre jutott s így nem keltek ki, ezek képezték a különbözőzet másik részét.

Átszámítva pénzre a 20 kgrm búza értékét 8 frtos árt véve fel mm.-ként, 1 holdon kitesz 1 frt 60 krt.

Egy vetőgépre őszi vetésből számíthatunk 100—150 holdat, de vegyünk csak 125 holdat. Egy év alatt e területen vetőmagban megtakarítható összeg 200 frt.

Ez tisztelt gazda társaim olyan összeg. melynél ha levonásba hozzuk is a vető gépnél felmerülhető holdankénti többlet kiadást — (vonó erő 1 holdon . . . = — frt 56 kr. 2 ember napi díja . . . = — „ 12 „ a területnek talán többszöri fogasolása, hengerezése, hogy az a vetőgép alá megfelelően elkészítve legyen . . . = — frt 60 kr.

Összesen = 1 frt 28 kr)

100 holdon 128 frtot még akkor is marad 72 frtunk, melylyel 4—5 év alatt teljesen kifizette magát vetőgépünk, melyet jó gondozás s tisztán tartás mellett 15—20 évig biztosan használhatunk.

Hogy mennyibe kerül egy vetőgép, ez soktól függ. 225 frttól 350 forintig minden igényeknek megfelelő jó vetőgépet tudnak már gyárosaink a vevő rendelkezésére bocsájtani, melyet a legkülönbözőbb viszonyok között is igen jól használhatunk. Nem befolyásolja ma már a vetőgép tökéletes munkáját sem a talaj egyenetlensége, sem a vonó erő gyorsasága, lehet sík, vagy egyenetlen, jobbra-balra lejtős, hegyes-völgyes a talaj, a vetés-eredményre ez befolyással nincs, egyformán, szépen, jól s tökéletesen lehet velük minden viszonyok között vetni.

S daczára e megfelelőbb, olcsóbb s jobb munkát végző gépeknek, mégis igen kevés kis gazdánál van használatban, parasztagdánk pedig egyáltalán nélkülözik, sőt nagyobb uradalmakat is tudok, hol van ugyan vetőgép, de nem a megfelelő számban, hogy az összes vetést gép végezhetné.

Elteltekintve minden más előnyétől a vetőgépnek, ezen tisztán az elvetett mag mennyiséggel megtakarítható kiadás elégséges arra,

hogy az öregeinktől reánk maradt szokással — a kézi vetéssel felhagyjunk.

Ne idegenkedjünk tehát e jó s tökéletes munkát olcsón végző hasznos gép beszerzésétől, sőt kisgazdáinknál s parasztbirtokosainknál, kiknél talán nincsen meg a lehetőség, hogy egymaguk szerezhessek be, igyekezzünk náluk is lehetővé tenni e gép beszerzését, még pedig az által, hogy bírjuk őket rá a társulásra, álljon össze 10—12 kisgazda, kiknek összes öszivetésük kitesz 100—120 holdat, adjanak össze 20—30 forintot s meg lesz az a tőke, mely jobban meghozza kamatait e gépbe fektetve, bármely más vállalatnál.

Ujfalu, 1899. október hó 30-án

Kozák László.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

Hogyan fokozzuk szőlőink termését.

Nehezen barátokozik meg azzal az immár bebizonyított tényvel a magyar gazda, hogy bármiféle növény csak ott adhat elegendő termést, a hol a talaj termőképessége fenntartatik, vagy éppen öregbítettik. Ha van is tekintettel az arany szabályra, azt legfőljebb szántóföldjein alkalmazza, de már azután réjtjét, szőlőjét, komlósát trágyázásban egyáltalán nem, vagy csak igen ritkán részesíti. Pedig immár számos oldalról bebizonyított tény, hogy a szőlő is csak az esetben adhat jövedelmet hajtó termést, ha intenzív trágyázásban részesül, a mi természetesen is tudva azt, hogy többnyire évtizedeken keresztül egy és ugyanazon talaj használtatik szőlőtermelési célokra anélkül, hogy az a tápláló anyag, mely a szőlő által elvonatik bármiként is visszapótoltatott volna, mert bizony különösen régebben vajmi kevesen gondoltak szőlőterületeink trágyázására. Igaz ugyan, hogy a szőlő trágyázása nagyon fárasztó és költséges munka, mert nem kis feladat az istállóárágyát a többnyire magasabb helyeken fekvő szőlőkbe felhordani, ma azonban mikor a műtrágyák olcsó áron állnak rendelkezésünkre, a midőn ezen kis teriméjű trágyák hatásosabb táplálékot nyújtanak az istállótrágyánál, ezen nehézség is megszűnt, mert ezeknek a legmagasabb hegyekre való felhordása sem igényel nagy munkaerőt.

Ez ideig nem voltunk kellőleg tájékozva az iránt, hogy a szőlők minő műtrágyát igényelnek s hogy minő eredmény várható valamely műtrágya alkalmazásától. Ha azonban az ország számos helyén végzett kísérletek kellő támpontot nyújtanak erre nézve is, balgaság volna azokat figyelembe nem venni; ezért határoztuk el ezen kísérleteket a magyar-óvári növénytermelési kísérleti állomás közlései alapján tisztelt olvasóinkkal megismertetni.

A magyar-óvári növénytermelési kísérleti állomás a már 1895-ben megkezdett szőlőtrágyázási kísérleteket a múlt évben is folytatta, főleg homoki szőlőkben, miután az előző év tapasztalatai szerint a homoki szőlőkben várható legbiztosabban siker a műtrágyák alkalmazásától. A kísérlet tárgyául három párhuzamos parcella szolgált: 1. trágyázatlan, 2. foszforsav és kálium, 3. foszforsav, kálium és nitrogénnel trágyázott. És pedig a 2-ös tábla kapott 200 kg. superfoszfátot, 100 kg. kén-savas kálit, illetőleg egy része 250 kg. 38%-os kálit vagy 450 kg. kainitot; a 3-as parcella a fentiekén kívül 100 kg. chilisalétromot.

A kísérlet megejtetvén, 19 helyről érkezett be használható jelentés, a melyekből az tűnik ki, hogy a mindhárom anyaggal trágyázott parcellákon a kísérlet igen kedvező eredményt szolgáltatott. És pedig a superfoszfát és kálival trágyázott parcellákon 10 kísérlet közül 8-ban a terméstöbblet 50—250 kg. szőlő; a chilisalétrommal is trágyázott parcellákon 11 kísérlet közül 8 helyen volt a terméstöbblet 200 kgmon felül s ezek közül 3 esetben 500 kgmon is felül, a miből teljes határozottsággal kitűnt, hogy homoki szőlőink-

ben csak úgy érhetünk el sikert, ha mind a három tápanyaggal trágyázunk. miután azok mind a háromban szűkölködnek.

A trágyázás jövedelmezőségének kiszámításánál a vízben oldható foszforsav kilóját 23 krral, a chilisalétrom és kénsavas kálium métermázsáját 12 frral számítva holdankénti költség a vasutról való fuvarozással együtt 34 frra tehető. Feltéve már most, hogy a fűrtterméstöbblet meghaladja a 300 kgmot, a trágyázás még az esetben jelentékenyebb jövedelmet szolgáltat, ha a fűrt métermázsája csak 20 frral értékesíthető, mihez járul még a trágyázás utóhatása, a mi különösen a szőlőknél szintén jelentékenyebb lehet s így joggal mondható el, hogy a műtrágyafélék okoszerű alkalmazásával módunkban van homoki szőlőink jövedelmezőségét igen tetemesen fokozni.

Kötött talajon is tétettek kísérletek igen kedvező eredménnyel úgy szuperfoszfát és kálival, mint fejtrágyául chilisalétrommal is, de a kísérletek nem történtek eddig nagy számban. Akár homoki, akár kötött talajon, ha nem ősszel, de mindenesetre kora tavasszal hintendő el úgy a szuperfoszfát, mint a káli.

A legjobb erősítő táplálék az, amelyben a legtöbb fehérje van, s a legolcsóbb az, melynél egy kgr. fehérje a legkevesebbe kerül. Pl egy métermázsas roszban van 10 kgr. fehérje, ára pedig mondjuk 7 frr 20 kr., akkor 1 kgr. fehérje 72 kr. — Derczét lehet 5 frr 40 kr-ért kapni métermázsáját. 11% fehérjét tartalmaz. 1 kgr. fehérje tehát 49.2 krra jön. A borsó métermázsája 9 frr. Van benne 20 kgr. fehérje. 1 kg. jön tehát 45.6 krajczárba. A sesam-olajpogácsa métermázsája 8 frr 40 kr. Van benne 33% fehérje Kiloja tehát 25.2 krajczárba jön. Ime tehát a látszólag nagyon drága tápszerrel lehet a legolcsóbban dolgozni. Ha a zsír, keményítő stb. tartalomról is van szó, a számítás másként fog alakulni. Megjegyzendő, hogy az erősítő táplálék nem hízaló is egyszerismind és megfordítva.

Teendők a méhesben november hóban. E hóban némely helyen és némelykor még verőfényes napok vannak s igen kívánatos a méhek kiröpülése, mert egy részök legalább megtisztul s biztosabban megéri a tavaszt.

A kaptár üres részei most már mulhatatlan kitömendők s a röpnylás megszűkítendő, etetni pedig most már határozottan káros. Az összes teendője tehát a méhésznek, hogy törzseit hideg és zavarás ellen a lehetőségig megvédje.

Különösen az egerek és harkályok okozzák a legnagyobb zavart. Előbbieket gyakorta tisztított s különösen sült szalonnával ellátott csapdákkal lehet kifogdosni, utóbbiakat pedig zsinegeken lógó szines rongy- vagy papírdarabokkal, melyeket a méhesre akasztunk, lehet távol tartani.

A méhek pihennek, keveset esznek s várják az új munkát, melyet a tavasz hoz meg. A méhés az azonban ez időt elméleti és gyakorlati tudásának kibővítésére használja fel, hasznos könyvek és lapok olvasásával. (M. K.)

A rózsák átültetéséről. Nem hiszszük, akár milyen kis kert is létezzék, hogy abban rózsá ne legyen. Így minden rózsatulajdonos azt is tapasztalta az egész nyár folyamán, hogy a rózsá többől vadhajtásokat ereszt. Az új ültetésüknél csak győzzük annak kivágását, de régi ültetvényeknél bajosan lehet azt végezni. Mi legjobbnak tartjuk az átültetést. A rózsát október—november hónapokban kivesszük a földből és minden gyöksarjat tőből levágunk és a rózsát, ha azonnal el nem ültethetjük, mindjárt eliskolázzuk. — Rendes ültetendő helyét jól felforgatjuk, minden benne maradt gyökérszálat kidobunk és ha netalán a talaj igen könnyű volna, azt nehezebb kerti vagy agyagfölddel megkeverjük, mibe a rózsát visszaültethetjük. Ujjonnan beültetendő rózsákat legjobb két láb mélyen rigolirozni. Azt fölösleges említeni, hogy az átültetett rózsákat rendszeren meg kell öntözni és tél előtt,

hogy a fagytól védelmezzük, a rózsafák tányérai trágyával fedendő.

Kálisók használatánál azt tapasztalták, hogy ha a magvakkal vagy a fiatal növényekkel jönek közvetlen érintkezésbe, maró tulajdonságuknál fogva káros hatásuk. Tanácsos tehát a trágyázást ilyen marótermészetű sókkal a vetés előtt végezni, hogy legyen idejük a talaj nedvességének behatása alatt felbomlani.

Mennyi szuperfoszfátot alkalmazunk kat. holdanként. Az elmúlt évben nagyszerű aratásuk volt azoknak, akik földjeiket szuperfoszfáttal is megtrágyázták, mert ezáltal megakadályozták buzájuk megdőlését és megrozsdásodását, a talajban levő nagy mennyiségű foszforsav pedig hathatósan segítette elő a szemképződést, dacára annak, hogy sok helyt nem elegendő mennyiségű szuperfoszfátot alkalmaztak. Általában elterjedt szokás kat. holdanként 100 kgot kiszórni, holott nem az a kérdés, hogy milyen sulyu az a szuperfoszfát amit kiszórunk, hanem hány kilogramm foszforsavat tartalmaz, Van pedig olyan szuperfoszfát, amelyik métermázsánként 12-, olyan, amely 22 kg. vízben oldható foszforsavat tartalmaz. A megrendelésnél tehát azt is mindenkor meg kell mondani, hogy hány perzentos szuperfoszfátot akar a vevő; ebből aztán közepes trágyázás esetén annyit kell kiszórni, hogy egy kat. holdra legalább 20 kg vízben oldható foszforsav jusson.

A zabosbüköny természetéről. A zabosbüköny tudvalevőleg egyike a legkitünőbb zöldtakarmányoknak, egyrészt, mert jól elkészített és kellőleg trágyázott talajban óriási hozamot ad, másrészt, mert olyan jó takarmányt szolgáltat akár zölden, akár szárazon, hogy az ökör a legnehezebb munkára képes, ha csupán vele lesz is etetve. Váltógazdaságban rendszeren a zab után és buza előtt következik s így természetesen nagy hozamot és utána jó búzatermést a talaj csak az esetben adhat, ha a föld kellőleg elmunkálva s igen jól megtrágyázva lesz. Kat. holdanként legalább 200 m/m istállótrágyát kell adnunk ősszel s azt még a fagy beállta előtt lehetőleg mélyen kell alá szántanunk. Tavasszal adjunk 130 kg. szuperfoszfátot s ha azt közepmélyen alászántottuk, vessünk bele zabosbükönnyt s bizonyosak lehetünk, hogy nemcsak a zabosbükönnyből, de az utána következő búzából is kitünő termésünk lesz.

Az istállótrágya nitrogénjének megköltése. Tudvalevőleg az istállótrágyának nagymennyiségű értékes része megy veszendőbe addig, míg az alászántatik. Ilyen veszteségeket már az istállóban is szenved a trágya, hacsak nem gondoskodunk az elszálló ammóniak megköltéséről. Ezt pedig igen olcsón és egyszerűen megcselekedhetjük az által, ha úgy az istállóban a hidlásra, mint a trágyatelepre szuperfoszfátgipszet hintünk ki, amely egyrészt a trágya nitrogénjét megköti, másrészt pedig a trágya foszforsav tartalmát fokozza. Egy számos-marhára, vagyis egy ökör, illetve ló alá ki kell hinteni az istállóban 0.15—0.2 kgot s ugyanannyit a trágyadombra. Kerül pedig ez naponta és állatonként 1—3 krajczárba, a trágya értéke pedig legalább kétszer ennyivel növekedik.

Mikor kell a szőlőskerteket trágyázni. Itt különbséget kell tenni a száraz és nedves vidékek között, azaz az olyanok között, melyek rendszeren csak a hidegebb évszakokban részesülnek rendszeren bővebben esőben és olyanok között, melyeken tavasszal és nyáron át is elegendő esős idő jár. Figyelembe veendő, hogy a szőlőtők gyökeréből a legtöbb aránylag mélyen fekszik s ezért néhány erős esőre van szükség, hogy a föld felületére szórt trágya hatóalkotó részei hozzájuk lejussanak. A trágyafélék nitrifikációja télen át nagyon is jelentéktelen. Az oldható és oldhatatlan foszfatok, a kálisók, sőt az ammóniak is erőlyesen tartatnak vissza, nagyobb veszteségtől tehát nem kell félni. Szabályul épen ezért ki lehet mondani, hogy az őszi és téli

trágyázás az előnyösebb — korábban vagy később, az időjárás s a talaj száraz volta szerint — vagyis ha a téli időjárás nedves szokott lenni később, ha kevésbé nedves, akkor korábban kell trágyázni.

Boreczet-készítés kicsinyben. „Ecetkamarának“, azaz ecetkészítő helyiségnek lehetőleg törpe, könnyen fűthető helyiséget kell választani. — Legegyszerűbb esetben a konyha is szolgálhat e célra. Ha ilyen helyiség felett nem rendelkezünk, akkor az ecetkészítést nyárára kell halasztani, a mikor is a padláson (hiu) rendszeren kellő hőmérsék van. Két kis hordót megtöltünk törkölylyel vagy henkelylyel (szőlőkocsány) s kevés forró ecettel leöntjük. A hordók felső fenekét természetesen kiveszszük, illetve egy fenekű hordókat használunk. A hordókat egymás fölé állítjuk s mindenikbe a közepén felül lyukakat furunk, vagy a dugó lyukát nyitva hagyjuk. Mindenik hordóba alul, oldalt facsapot illesztünk. Most a felső hordót $\frac{1}{3}$ — $\frac{1}{2}$ -ig borral töltjük meg. A borhoz egy kevés meleg ecetet keverünk. A csapot gyöngén megnyitva, a felső hordóból az alsóba engedjük lecsöpögni a folyadékot. Ha az alsó hordó szájára egy durva szövésű kendőt feszítünk ki, a lecsöpögő folyadék egyenletesebb elosztódását eszközöljük. Ha a felső hordóból a folyadék mind lecsöpögött, akkor ezt tesszük alól, a most tele lévő alsót felül, melyből a folyadékot az előbbi módon ismét lecsöpögtetjük az alsó üres (csak törkölyt tartalmazó) hordóba. — Ezt az eljárást mindaddig ismételjük, míg az boreczetté átalakult. Ekkor $\frac{2}{3}$ részét lehúzzuk s újra borral töltjük fel a hordót. Megjegyzendő, hogy penészes vagy romlott bor jó ecetet nem fog adni. Ha az ecet nem tiszta, legcélyszerűbben úgy tisztítjuk meg, hogy bükkforgácsal vagy törkölylyel megtöltött hordóba öntjük s ülepedni hagyjuk.

IRODALMI SZEMLE.

Hazai lapokból.

A „Gazdasági Lapok“ (November hó 5.) legújabb száma „A megromlott burgonya értékesítése“ cz. alatt nagybecsű cikket közöl, melyet rövid kivonatban az alábbiakban ismeretünk, ama megjegyzés kíséretében, hogy gazdáink, kik a burgonya romlása miatt néha nagyobb kárt is szenvednek, az e cikkben foglalt utmutatások segítségével sok tekintetben kárpótolhatják magukat.

Ismeretes jelenség, hogy a homok talajokon a burgonya nem oly könnyen romlik meg, mint a nehéz agyagtalajon. Ennek okát a különböző összetételű talajok fizikai magatartásában kell keresnünk. Legtöbb esetben azonban nemcsak a talaj minőség okozza a burgonya romlását, hanem az a rossz szokás is, hogy a romlott burgonyát a földön hagyják. E divatos eljárás segélyével az egépusztítás segítettik elő, de meg az ott maradt gumókkal a betegség csirái terjesztetnek tovább. Ajánlatos volna tehát a földről a romlott burgonyát is eltakarítani s a kevésbé romlottakat valamely czélszerű eljárás segélyével felhasználni, péld. feltakarmányozni. A nyers burgonya takarmányul nem használható, a beteg burgonya épen veszélyes is, szükséges tehát a külföldön általánosan elfogadott módszerekkel a burgonyát takarmányozás céljaira alkalmatossá tenni. Aszalás, besavanyítás és moslékká készítés által a kevésbé romlott burgonya konzerválható. A moslék készítés komplikált eljárást, sok költséget és időt követel, miért is ezuttal csak a besavanyítást és az aszalást ismertetjük.

Az aszalás végett kiválogatott burgonyát mossuk tisztára és szeleteljük fel s azután egy esetleg meglevő aszaló kemenczébe vagy ha ez nem lenne, egy vesszőből fonott aszaló cserényen kenyér sütés után rakjuk a kemenczébe. Az így aszalt burgonya 8—10 hónapig is eláll s használat előtt megfőzve mindig ér-

tékes takarmányt szolgáltat hízó és fejős marhák számára.

A besavanyítás történhetik főzött, füllesztett, vagy nyers állapotban. Gőzölő készülékek hiányában a nyers állapotban levő burgonya besavanyítása legajánlatosabb. E végből szükséges csementből készült, vagy egy ezt teljesen pótolni képes kemény agyagba vájt gödör. A jól és gondosan megmosott burgonya kézzel, vagy esetleg burgonyavágó géppel felaprózva, a gödörbe erősen betiprandó. A felaprózást gondosan, minél apróbbra kell eszközölni, mert így az erjedés hamarabb áll be, minél fogva a besavanyítás is gyorsabb és tökéletesebb lefolyású lesz. A burgonyát alaposan meg kell rázni. A só konzerválja és kellemes ízűvé teszi a besavanyított burgonyát. A gödröt ne egyszerre, hanem rétegenként töltsük meg, minden réteget jól letiporva és megsózva, melynek mértékét elvehetjük, hogy minden 50 q-nyi rétegre átlag 50 kgm só használható fel. A letaposott és levegőtől lehetőleg mentesített burgonyára 15—20 cmtr.nyi vastagságban polyva, vagy törek rétegezendő fel, a melyet 80—100 cmtrnyi vastagságú föld borítson. A földréteg által okozott megterhelés mindenütt egyenletes legyen; a támadt repedések betömendők s végül a nedvesség beszívargásának lehető megakadályozásával végezt a gödör körül sekély árok húzandó. Az így módon elkészített burgonya igen jó takarmány, elősegíti a hizást és emeli a tejhozamot.

A „Kert“ (November hó 1.) ismerteti Rohonczy Gida orszgy. képviselő útjait és javaslatait a csemegeszőlő szállítására vonatkozólag, melyeknek segítségével csemegeszőlőszállítóink visszanyerhetik a külföld előtt elvesztett hitelüket. Az eddigi szállítási módszerek ugyanis sok kellemetlenséggel jártak, a céljuk nem felelt meg, mert a szőlőt nem sikerült teljesen ép és jó minőségben 3—4 napi utnak kitenni. Rohonczy abban a véleményben van, hogy a kérdést sikerült megoldania s a következőket mondja el:

A szőlő szedésnél az állami szőlőtelepek alkalmazottjai évek óta puha fából készült 4 lábacskaival ellátott nádfelekkel bíró rámacskákat használnak. Próbát tett a rámacskával való szállítással és fényes eredményeket ért el. „Sikerült ugyanis meggyőződnöm arról, — ugymond Rohonczy — hogy az ily rámacskával sokkal gyorsabban csomagolhatom s miután a fűrtök csak 3 sorjában fektűznek egymáson, össze nem nyomódnak, kézbe nem kellvén annak csomagolásánál a fűrtöt vennem, csak száránál fogva egymásra fektetnem, így a bogó hamva is megmarad azon, eme rámacskák fenekén azonban nád helyett üres hézagokkal lécezést alkalmazván, (az tisztán tarthatóbb); e nyílásokon úgy alulról, közvetlen levegő járja át az alsó fűrtöket is, holott felül erősebb minőségű organtinnal lesz a felső sor szőlő leiszorítva, mely 12 krba kerülő organtin 14 kis szegecskével a láda oldalaihoz szegeztek. Egy ily 104 cm. hosszú, 82 cm. széles és lábacskaival együtt 19 cm. magas és 1 forint-31 kiállítható rámacskába 36 kiló szőlő helyezhető el, míg a ráma átlag 7 kilogramm súlyu. Már most 10 ilyen rámacskát bátran rakhatok egymásra, amely 10 ládában 360 kiló szőlő van elhelyezve s miután egy gyümölcsz szállító kocsi 14 ily 10 egymáson nyugvó láda fér el, ilyképp egy kocsi 140 rámacskát rakhatok be 50 métermázsára tiszta szőlősúlylyal, miglen a rámacskák 9 métermázsára 80 kiló súlyt reprezentálnak szóval ezen rámacskák alkalmazásával egy vasuti kocsit teljesen kihasználhatok anélkül, hogy a m. kir. államvasutak költséges berendezéseit igénybe venném, de sőt a jelenlegi berendezéseknél a waggonok különböző nagysága folytán mindenkor előálló nehézségek is elkerültek“.

Az így romlás nélkül, tetszetősen szállított szőlővel visszahódíthatjuk az elvesztett piacokat. Szükséges azonban, hogy a termelők és exportálni szándékozók a következő szigorú feltételekhez alkalmazkodjanak: 1. A

rámákat a termelők önköltségen, vagy a szegedi szőlőszeti kongresszuson kimondott és létesítendő országos szövetkezetben egyetemlegesen állítsák elő. 2. A rámacskák méretei megállapítandók az egész ország területére érvényesen. 3. A ráma oldalain a tulajdonos, másik oldalán a község és vasuti állomás neve, harmadik oldalán a szó: „tisztasúlyszőlő“ és végül negyedik oldalán „ráma súly“ felirat teendő, a rámacskák sorszámaival együtt. 4. Ily rámacskákra szállítási jogosultságot kapjanak a termelők, szövetkezetek, melyek exportra teljesen alkalmas csemegeszőlővel rendelkeznek. 5. A rámacskák használatbavétel előtt és a feladáskor a m. á. v. által lemérendők. 6. Külföldön kereskedelmi megbízottakat, esetleg a konzulátusokat kell megbízni az állapotok tanulmányozásával, megfigyelésével és a forgalom megkönnyítésével. A kormány részéről pedig szükséges lenne, hogy a következő intézkedések tétessenek: 1. Az exportáló tulajdonát képező rámacskák úgy a bel- mint a külföldi vasutakon a feladástól kezdve, a vasuti kocsik gyümölcszszállító berendezés tárgyáiként tekintessenek. 2. Fuvardíjtel csak a tiszta súlyszőlő után lenne fizetendő. 3. A vasuti kocsik legalább 48 óráig a kirakódó állomáson tartoznak maradni, a rámacskák visszarakását bevárando. Ez időn túl a visszaszállítás saját költségen történjék. 4. 30 mm. súlyszőlő egész kocsirakományt képez s ennélfogva a waggon — plomb alkalmazandó. 5. Oly termelők és szállítók, kik a súly és a szőlő minőségének bemozdásánál visszaélést követtek el, a kedvezményt elvesztik. 6. Végül tekintettel a szőlő folytonos párolgására és beszáradására, minden 36 kiló szőlőnél 2 kg. szőlővel kevesebb mondandó be, nehogy a szállító hamis adatok miatt gyanúsításoknak legyen kitéve.

T. M.

Húszállítás külföldre. Ezen a czimen a „Köztelek“ 84. száma nagyon általános érdekű cikket közöl, sürgetőleg hívja fel a vállalkozók figyelmét egy olyan üzletre, melynek hiányát a gazdavidág nagyon érzi s melynek megteremtése nemcsak nagy haszonnal járna, de jelentékenyen előre vinné haszonállattartásunk terjedését.

Foglalkozik azon eszmével, hogy Németország husszükségletét nem tudja saját termelésével fedezni és kénytelen azt más államokból pótolni. Ezen reájuk előnyös helyzetet leginkább Dánia, Franciaország, Németalföld és É.-Amerika iparkodott kihasználni úgy, hogy az import 1895-től 1898-ig ezen államokból Németországba a következőkép emelkedett:

Dánia	21,106 mmmól	112,264 q-re,
Franciaország	667	7,312
Németalföld	72,839	178,231
É.-Amerika	168,354	472,142

Ezen adatokból világosan látszik, hogy az élelmes Amerika fedezte a hiányt leginkább bár huszhozatala ellen a német egészségügyi szabályok hatalmas akadályokat állítottak.

1895-ben a sertésvész miatt felállított határzár következtében sertéskivitelünk csaknem egészen megszűnt, — hogy mikor lesz ezen rendelet megváltoztatva, az nagyon kétséges. De szarvasmarhákivitelünk sem áll azon a fokon, melyet el kellett volna érnie.

Tekintettel azon körülményre, hogy a huszkivitel sokkal biztosabb alapon nyugszik, mint az élő állat-szállítás, mert még akkor sem küzd legyőzhetetlen akadályokkal, ha az egészségügyi törvények nehézségeket támasztanak is és időszaki tilalmakkal nem gátolható, nagyon üdvös volna az értékesítésnek ezen, nálunk eddig szokatlán módját felkarolni, mely a német piacot nemcsak visszazerné, de biztosítaná is számunkra. A fent nevezett adatok fényesen igazolják, hogy a húszállítás kifizeti magát, mert különben nem mutatna ezen üzlet épen a felsorolt államok-

ban rövid néhány év alatt oly nagy arányu haladást. Nekünk, mint követendő példa leginkább Dánia állhat előttünk. Midőn Németország 1894-ben Dánia szarvasmarha behozatala elé nagyon súlyos feltételeket állított, ezen idő óta a dánok marháikat levágva szállítják és exportjuk 1894—1898-ig 15466 mmmól 112244 mmmra emelkedett, kell ennél követésre méltóbb adat,? mily üdvös volna, ha nálunk utánzásra találna.

G. I.

Külföldi lapokból.

A disznók belférgei. Némelyek ivarérett állapotban, mások fejlődésük bizonyos szakában tartózkodnak a disznó testének különböző részeiben. 1. *Ascaris suilla* bélgiliszta kifejlődve él a disznó bélsővében. Nagy, hengeres féreg, testének mindkét vége elhegyesedik. Ellenszere: santonin és vasszulphát a disznó ételébe keverve. Terpentinolaj, páfrányolaj és lenmagolaj keverékéből álló italt adva utána. Keserű só ez esetben igen jó hatásu a férgek gyorsabb elhajtására. 2. *A strongylus paradoxus* a légcsővekben s a nagyobb hörgőkben él s folytonos izgatása által a disznók jól ismert száraz köhögését idézi elő. Kezelése. Ital: terpentin, kamphorspiritus, tinctura asa foetida és lenmagolaj keveréke, 3—4 hétig hetenként kétszer adagolandó. 3. *Stephanurus dentatus* és *Trichocephalus crenatus* közönségesek a disznók bélsővében. Kezelésük ugyanaz, mint a bélgilisztánál. *A Trichina spiralis* csak amerikai eredetű disznókban szokott nagyobb mennyiségben előfordulni. De azért nálunk is jobban el van terjedve, mint általában, amint ezt Prof. Dr. Genersich Antal kimutatta. Védekezés ellene: csak jól megfőtt és jól átsült disznóhúst kell enni, mert az izmokban van letelepedve s innét az ember bélsővébe jutva ivaréretté fejlődik. Eleveneket szül s a fiatalok kimennek a testbe s ott az izmokban telepednek meg, természetesen szétromcsolva magok körül az izom anyagát. Ezért ha sok van, hosszas, lázas betegséggel (Trichinosis) halált okoz. Érdekes jelenség, hogy Angliában, ahová pedig sok disznóhúst visznek be és Amerikában sokkal ritkábban konstatalható a *Trichina* jelenléte az emberekben, mint az európai continensen. Ennek oka csupán abban keresendő, hogy az angolok a disznóhúst nyersen vagy félnyersen sohasem fogyasztják. A *Taenia solium* — galandféreg, pántlikagiliszta, álcza alakban az izmok között kis hólyag alakjában — borsóka fordul elő. Ritkán fordul elő a *Cystisercus tenuicollis* és az *Ecchinococcus veterinarum*, hólyag alakban, mindkettő a disznó testének különböző részeiben. A *Fasciola hipsantica* is előfordul, de még ritkábban, mint a két utóbbi úgy, hogy jelentősége nincs is. A belférgek elleni orvoslásnál fődolog, hogy az orvosságot éhhomra adják be a disznónak, mielőtt t. i. több órán át koplalt s lehetőleg kevés táplálékkal kell beadni. (The Agricultural Gazette 99. No. 1326)

A kövek befolyása a szántóföldek termékenységére. A kísérletre használt szántóföldek felületén szórtak el különböző mértékben köveket s a földdel is keverték. E célra mogoró nagyságtól—galambtojás nagyságig váltakozó kavicsot használtak. A vizsgalat a talaj hőmérséki, nedvességi és termékenységi viszonyaira terjedt ki. Eredményei röviden a következők: A kövek befolyása a talaj hőmérsékére abban a mértékben apad, a mily mértékben növekedik a talaj kötartalma. A talaj nedvességére vonatkozólag konstatalták, hogy a kötartalom mennyisége szerint növeli a talaj nedvességét, mert az elpárolgást csökkenti. A kötartalom növeli a talaj termékenységét bizonyos határig (pl. ca 10—20 térfogat %), melyen túl fokozatosan csökkenti. (Biedermanns Centralbl. 99. No. 9.)

Hogyan szállítják a majorságot Canadából (Észak-Amerika) Angolországba. Anglia, de főleg London egyik legnagyobb majorja a Canada. Évente roppant sok majorságot szállítanak innen Londonba. A szállítási évad december 1-től márczius 1-ig tart. Leginkább pulykát szállítanak Sajátságos módon karácson táján a pulyka-kakast keresik erősen, míg az évad többi részében a tojó pulykát. Szállításra csak jó súlyos, jól hizott példányok kerülnek. Leölés előtt 24 óráig csendes helyre zárják őket, hogy „fiatalodjanak“, azaz a benők lévő ételmaradékot e 24 óras koplalás alatt lehetőleg felhasználják, mert ez a husizét rontaná. Aztán inni adnak nekik egy keveset s balkézzel a két lábát s jobb kézzel a fejét fova meg, gyorsan, erősen meghuzzák. Ezáltal a nyakszirtnél a gerincz-agya megszakad s a pulyka meg van ölve, most az agyát kivesszik, nyakát jó hosszan felhasítván. Erre lábánál fogva felfüggesztik néhány percze, hogy a vére kifolyjon. Megtépik a fej körül a szárnyak hegyén, a farkon és a lábakon hagy 2—3 cm.-nyi tollat. Ki zsigerelik. Vízbe nem mártják. Teljes kihülésig az asztal szélire rakják fejlel lefelé, hogy a vér a fejben gyűljön össze. A becsomagolásra olyan ládát vesznek, melybe csak egy sorjában fér el pulyka. Minden egyest külön papirba göngyölve, a közöket tiszta szalmával vagy csomagoló forgácscsesal töltik ki, oly szorosan, hogy az állatok zárkodást ne szenvedjenek. (Journal d'agricult. prat. 99. No. 21.)

A tojás konzerválása. A tojásokat (csak egészen friss és teljesen ép tojásokat használtak) különböző módon tették el júniusban, 88 hónap mulva, a jelen év februárjában vizsgálták meg:

Az eltetés módja:	100 tojásból romlott volt:
Sós vízben eltéve	100 drb.
Papirba csomagolva	80 „
Salicylsavas glicerinnel eltéve	80 „
Sóval bedörzsölve	70 „
Korpába elrakva	70 „
Paraffinnal bevonva	70 „
Salicylsavas glicerinnel bedörzsölve 12—15 másodpercig fővő vízbe merítve	50 „
Timsó-oldatban eltéve	50 „
Salicylsav-oldatban eltéve	50 „
Vizüveggel bevonva	40 „
Kollodiummal bevonva	40 „
Disznózsírral bedörzsölve	20 „
Fahamuban eltéve	20 „
Fénymázzal (lack) bevonva	20 „
Borsav és vizüveg keverékével kezelve	20 „
Kalium permanganattal kezelve	20 „
Vaselinnel bedörzsölve	— „
Mészvizben eltéve	— „
Vizüvegoldatban eltéve	— „

A három utolsó eljárás tehát a legjobb, de a vaselinnel bevonás hosszadalmas, a mésvíz a tojások egy részének kellemetlen ízt ad. A vizüveg a tojásokat törékenynyé teszi arra az esetre, ha őket forró vízbe merítjük. Ezért megfőzés előtt a héját az így konzervált tojásoknak tövel átszurják. Mindenik eljárásához csak meg nem termékenyített tojások használandók.

Egy angol tyukász ezzel szemben, mint általa gyakorolt, kipróbált módszert ajánlja, hogy a tojásokat kis piskótás bádogdobozokba rakjuk búza-derczeliszttel közé felállítva és úgy, hogy egymáshoz ne érjenek, felül tömött papírral kell letakarni s aztán lekötöni a doboz födelét. Fontos, hogy a dobozban csak 1—2 sor tojás legyen és hogy liszttel tökéletesen ki legyen töltve minden rés. Csak egészen friss és ép héjú tojások használandók e célra. Ily módon hónapokig elállanak és semmiféle mellék-íz nem kapnak. Célja az, hogy a tyukokat csontliszttel s égetett, tört osztriga-héjjal etetni, hogy erős héjú tojásokat tojjanak. — (Journal, d'agricult. prat. 99. No. 29.)

S.

A „Wiener Lander Zeitung“ tárczájában, életrevaló eszmét pendit meg. Arról van szó, hogy czélszerű lenne a gazdasági szakoktatás segítségére a *kinematograffot* igénybe venni. Az ismétlő gazdasági iskolákon, a földműves iskolákon, a magasabb gazdasági szakoktatásban s végül a téli népszerű gazd. előadások alkalmával nagy hasznát lehetne venni. Ezen készülékekkel az időszakban is lehet bizonyos munkákat bemutatni, a mikor csak a gyakorlatban nem fordulnak elő. Így pl. a téli tanfolyamok alkalmával csak úgy lehet mutatni a szántást, vetést, aratást, cséplést, stb. külön-külön légsorozatban, mint ez a valóságban történik! Vagy pl. mondjuk olyan gazdasági iskolában, a hol *Ronlotenebs* nincs, be lehet például mutatni a Segesvár-vidéki komlószüretet, vagy a pusztapékeli rizsművelést, avagy tejhozambeli munkálatokról lehet képeket vetíteni. Sőt annyira tökéletesbült már e gép, hogy lassu tempora lehet bemutatni gyorsan folyt műveleteket pl. a kéveköti aratógép munkája, vagy a valóságban lassan lefolyó mozzanatokát gyorsabb tempóban tár a szem elé: így pl. miképen nő nagyra a tengeri, vagy pl. egy cséplőgépnek munkára való beállítását. Sőt annyira haladottnak mondják az elektrotechnikát, hogy a kinematograf képeihez magyarázó tanár sem kell, mert előbb a magyarázatot belemondják egy *grafoforba*: s az előadás kezdetekor csak egy elektrotechnikus kell, a ki mindkét gépet megindítja s szabályozza! Ugy tudjuk, hogy a fővárosban megnyitott „Uránia“ tudományos színházban már alkalmazásban van a kinematograf!

— cs. — I.

KORMÁNYINTÉZKEDÉSEK.

Pályázati hirdetés. 82730—IV/1. szám. A néhai Csáky Petronella grófnő által, magyarországi gazdasági tanintézeteken tanuló vagyontalan ifjak részére tett alapítvány kamataiból négy (egyenkint 300 ftos) ösztöndíjra a folyó 1899/1900 tanévre ezennel pályázat hirdetettik.

Ezen ösztöndíjra első sorban a teljesen árva, ilyenek hiányában pedig oly szegénysorsú hallgatók pályázhatnak, a kiknek atyjuk nem él.

A pályázni szándékozók kellően felszerelt kérvényeiket a földmívelésügyi m. kir. miniszterhez címezve f. évi november hó 25-ig bezárólag a magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémia, vagy az illető gazdasági tanintézet igazgatóságánál nyújthatják be.

Budapest, 1899. évi október

Földmívelésügyi m. kir. miniszter.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK

Gazdasági szakirodalmi pályázat.

Az „Erdélyi Gazda“ szerkesztősége — a gazdasági szakirodalom fejlesztése céljából — a következő pályadíjakat tűzi ki:

1. *Gyakorlati irányú és tárgyi cikkek*re, melyeknek tárgya a mező- és kertgazdaság, gyümölcsészet, állattenyésztés, baromfityenyésztés, méhészet, vagy bármely más gazdasági ágból szabadon és tetszés szerint választható:

1. díj: 10 drb 10 koronás arany,
2. díj: 5 drb 10 koronás arany.

1. *Gazdaságok és uradalmak ismertetésére* (terület, fekvés, talaj, kezelési és gazdálkodási rendszer, állattenyésztési irány, takarmányozás, trágyázás, termés eredmények, értékesítés, tisztajövedelem stb.):

1. díj: 10 drb 10 koronás arany,
2. díj: 5 drb 10 koronás arany.

3. *Trágyázási, trágyakezelési és műtrágyázási eljárások és kísérletek leírására, kü-*

lönös tekintettel az istállótrágyára és a szuperfoszfátra:

1. díj: 10 drb 10 koronás arany,
2. díj: 5 drb 10 koronás arany.

4. *Mezőgazdasági termények (bármely termelési ág) értékesítéséről irandó gyakorlatias cikkek*re:

1. díj: 10 drb 10 koronás arany,
2. díj: 5 drb 10 koronás arany.

Pályázati feltételek.

A pályaművek beküldésének határideje az 1. és 4. alattiakra: mostantól kezdve 1900. év szeptember hó végéig; a 2. és 3. alattiakra: 1900. február hó végéig.

Terjedelem az 1., 3. és 4. alattiaknál rendes írópapir nagyságban írott 2 oldaltól legfennebb 15 oldalig, a 2. alattiaknál: 5 oldaltól 25-ig mehet.

A beküldő neve a cikk alá odaírható vagy — tetszés szerint — álnév és jelíges levélke is használható. Mindenesetre kijelentendő azonban a kísérő levélben hogy a mű pályamunka.

Minden közölhető munka a lapban ki fog adni.

A bírálatot az Erdélyi Gazdának erre külön felkérendő 50 legrégebb előfizetője fogja annak idején — a nekik küldendő kérdőpontok útján — szavazattöbbséggel megejteni.

A kitűzött első díjak, a 2. alattiak kivételével, csak abszolút becsü munkálatok beküldőinek adhatnak ki. A második díjak — legalább öt közölhető pályamunka beérkezése esetén — a viszonylag legértékesebb mű írójának is kiadhatnak. A 2. alattiak közül, ha legalább öt mű közölhető leend — az első díj a viszonylag legjobbnak is ki fog adni.

A szerkesztőség a közölt és arra érdemes pályaművekért a szabály és kulcs szerinti írói tiszteletdíjat külön kiutalja.

Kolozsvárt, 1899. november hó 5-én.

Az „Erdélyi Gazda“
Szerkesztősége.

— **A gazdasági egyletek orsz. szövetsége**, alábbi hírek szerint, legközelebb két igen nagy jelentőségű dologról fog tárgyalni. Örömmel jegyezzük fel e híreket, mert olyan kérdésekről van azokban szó, a melyek valóban méltó tárgyai egy ilyen országos testület tevékenységének. Valamikor kifejtettük abbéli nézeteinket, hogy mit és miket tartunk mi egy ilyen országos szövetkezet feladatainak. Ugy véljük e két téma felvetése megfelel a mi akkori intencióinknak. Ime, a hírek:

„Az idegen kéz Magyarországon. A szaporodó idegen birtokosok ellen teendő intézkedések szükségét érezve, a gazdasági egyesületek országos szövetsége decemberben tartandó gyűlésén foglalkozni fog ezzel az égetővé lett kérdéssel. A javaslatba hozandó intézkedések között szerepelni fog az is, hogy az idegen birtokosok kötelezve legyenek kvalifikált magyar gazdatiszteket alkalmazni, a máig előszeretettel szaporított idegen helyett, melyeknek nagy része magyarnak vallani magát évek múltán is méltóságán alólinak tartotta. Remélni lehet, hogy e testület akciójának sikerülni fog a fölébresztett közvéleményt eredményes munkára serkenteni.

A gazdatisztek helyzetének törvényhozás útján való szabályozása. A másik nevezetes ja-

vaslat, mely a gazdasági egyesületek országos szövetségének közgyűlésén tárgyalásra szintén ki lesz tűzve a törvény útján való kimondásnak, hogy ezután a kincstári, ajapitványi stb. birtokon csakis kellő kvalifikációval bíró gazdatisztek legyenek alkalmazhatók. (Bud. Hírlap.)

— **Vetőmag a gazdáknak.** A földművelésügyi miniszter értesítette a gazdaközönséget, hogy a ménesbirtokok legkitünőbb terméséből cserébe, esetleg készpénzért ad vetőmagot. A gazdák ez évben több mint tizezer métermázsra kintűn vetőmagot cseréltek be s vettek a földművelésügyi minisztertől.

— **Népies gazdasági előadások és a mezőgazdasági házi ipar oktatása.** A földművelésügyi miniszter kezdeményezte negyedik éve már, hogy a gazdasági egyesületek a miniszter anyagi támogatásával a gazdasági ismeretek terjesztése s az okszerű gazdálkodási módok népszerűsítése céljából népies előadásokat s gazdasági tanfolyamokat rendeznek. — Hogy a kisgazdák körében ez milyen rokon-szenves fogadtatásra talált, legjobban jellemzi az, hogy az 1896. év telén 20 vármegyében 34.000-, az 1897. év telén 39 vármegyében 200 ezer-, az 1898. év telén pedig még mintegy 100 ezerrel több hallgatója volt ezeknek a népies előadásoknak s tanfolyamoknak. A folyó év telén rendezendő előadások és tanfolyamok tervezete szerint az ország 1000 községében fognak előadások tartatni ezen felül száz két-három hónapig tartó gazdasági tanfolyamot rendeznek. A gazdasági ismeretek ez uton való terjesztése mellett különös súlyt helyez a földművelési miniszter a mezőgazdasági házi ipar fejlesztésére s e végből az ország különböző részében e telén 125 helyen fog olyan tanfolyamokat tartani, ahol avatott emberek a kosár-, seprőkötésre, nádszalma- és gyékényfonásra, továbbá a kézi faeszközök faragására fogják a jelentkezőket kitanítani. Az „E. G. E.” november és december hónapokban Kolozsvármegyében, január és februárban más vármegyékben fog népszerű előadásokat rendezni. Közlekedésről közöljük a programokat.

— **Munkás-segélyalapok.** A munkástörvény értelmében minden községben munkás-segélyalapot kell szervezni, a melynek az a rendeltetése, hogy abból az önhibáján kívül megszorult gazdasági munkás a visszafizetés kötelezettségével, de mindig kamatmentesen segínyt nyerhessen. Mivel a szegény napszámos emberre kimondhatatlanul nagy jelentősége van annak az intézménynek, amelynek révén ő télviz idején, amikor kereset nincsen, minden kamat, kezes, váltó nélkül kenyérre válót kaphat, a földművelésügyi miniszter különös súlyt helyez arra, hogy a munkástörvénynek ez a rendelkezése mindenütt mielőbb megvalósíttassék. Legutóbb Kis-küküllő vármegyének a segélyalapokra vonatkozó szabályrendeletét erősítette meg a földművelésügyi miniszter s egyben 4 ezer korona államsegélyt adott a Kis-küküllő vármegyebeli segélyalapoknak. — Eddig, amint értesülünk, már 25 törvényhatóságban alakultak meg e községi segélyalapok, melyek támogatására a földművelésügyi miniszter 100 ezer koronát utalványozott. — Nagyon jó helyre adta!

— **Phylloxera-zárlatok.** Alsó Fehérvár megye: Magyar-Forró, Harri, Szent-Benedek, Medvés, Gambucz, Maros-Gezse, Maros-Kopánd és Oláh-Péterlaka községek szőlőiben a phylloxera lelenléte megállapítván, nevezett községek határa a földművelésügyi miniszter 69055/99. számú rendeletével zár alá helyeztetett. Kis-küküllő vármegye: Kord-Szent-Márton községek szőlőiben a phylloxera megállapítván, nevezett község határa a földművelésügyi miniszter 79599/99. sz. rendeletével zár alá helyeztetett.

— **Borhamisítások statisztikája.** Mióta a nagy borhamisítás köztudomásra jutott s a hatóságok lelkiismeretesebben űrködnek a magyar borok jó híre érdekében, azóta némileg javult a helyzet. De még mindig tömér-

dek hamis bor van forgalomban. Hogy a manipuláció milyen nagy arányokat öltött, erre nézve felvilágosítást nyújtanak a következő adatok: A bortörvény életbeléptének első éveiben az ellenőrzést meglehetősen lanyhasággal hajtották végre s négy esztendő alatt nem tettek annyit, mint 1898-ban, amikor már a hamis borokra meglehetősen rossz idő járt. Ebben az esztendőben ugyanis 305 féltől 957 mintát foglaltak le és vettek vizsgálat alá, a mikor is kiderült, hogy ezek közül 164 borkereskedő és termelő 404 féle bort hamisított. Azokból a borokból tehát, amelyek gyanu alá estek, 42 százalék nem volt igaz bor. A földművelésügyi miniszter ily körülmények között bizony nagyon jól teszi, ha a gondozására bízott hazai bortermelés, de a szolid borkereskedés s a fogyasztóközönség érdekében is nagy súlyt helyez arra, hogy a bortörvény teljes erőlyel hajtassék végre

— **A dohánybevéltás.** A pénzügyminiszterium most küldi szét a dohánybevéltási határidőkről szóló értesítést. Az értesítés szerint a bevéltás december 11-én kezdődik az érsekújvári, faddi, aradi, hujdudoroghi, miskolci, nagy-tárkányi és jászberényi körzetekben; december 18-án pedig a debreczeni, fogarasi, barcsi, nagy-károlyi és nyíregyházai körzetekben. A többi körzetekben január 2-án kezdődik a bevéltás, február 28-án pedig mindenütt véget ér.

— **A szénkéneg beszerzéséről.** Figyelemztetjük szőlőbirtokosainkat, hogy a földművelésügyi miniszterium legújabb rendelete értelmében a szénkéneg beszerzésénél a következő pontokra kell figyelemmel lenni: 1. Csak az a fél kap szénkéneget, a ki a szénkéneg árával együtt a hordó teljes árát is biztosíték gyanánt lefizeti. 2. A szénkéneg hordók árát a miniszterium a következő összegekben állapította meg: egy métermázsás szénkéneg hordó ára 15 frt, 2 mm-é 23 frt, 5 mm-é 35 frt. — 3. Szénkéneg hordó a letett biztosíték ellenében is csak oly feltétellel kiszolgáltatható ki, hogy az illető köteles a kiszolgáltatás napjától számított három hónap leforgása alatt a nála levő hordót, vagy hordókat ugyanabba a raktárba visszaszállítani, a honnan azt kapta. 4. A kellő időben, vagyis a fentebb említett időn belül visszaszállított hordók után letett biztosíték kiszolgáltatik; ellenben ha a kölcsönzött hordó a jelzett határidőn belül nem szállítatik vissza, az illető fél a letett biztosítékhoz a határidőn túl való igényét elveszti.

— **Kertmunkásiskola Baján.** Baja város határa nagyrésztben kihasználatlan homokterület, habár égalji viszonyai ugy a gyümölcs, valamint a szőlő termelésére, nemkülönben pedig a kertészet minden ágának művelésére eléggé kedvezők. Az egykor gazdag, népes kereskedőváros az utóbbi évtizedekben hanyatlásnak indult és különösen az alsóbb néposztály az, mely a hanyatlást első sorban megérzi. A város a kertészet felkarolásával reméli a kisemberek sorsát javíthatni és ismételve folyomódott a földművelésügyi miniszterhez egy faiskolával, szőlőteleppel felszerelt kertmunkásiskola felállítását kérve. Darányi földművelésügyi miniszter most a város kérelmét teljesíti és az orsz. gyüm. miniszteri biztost küldte le alkalmas terület kiszemelése, valamint a szerződés megkötése végett. Miután a város 40 cat. hold alkalmas területet ajánlott fel e célra ingyen a város közvetlen közelében és ezenkívül 2000 frtnyi telkesítési járulékot — az iskola létrejötte immár biztosítva van. A telep átvétele és a munkálatok megkezdése még e hó folyamán fog megtörténni. Jó példa Kolozsvárnak!

— **Az életbiztosítás államosítása Oroszországban.** Nint a „Petersburger Herald” írja, Oroszországban már rég belátták egy állami életbiztosító intézet felállításának szükségét. Ez azonban könnyen érthető okokból egyhamar meg nem történhetett, mert ily intézmény felállításánál rengeteg sok akadálylyal kellett

megküzdeni. Azonkívül az ily. biztosítások eredménye kétségesnek látszott, miután a korona nem vetheti magát alá az egyes biztosítási ügynökségek szervezésével és fenntartásával járó fáradsalmaknak, de még a reklámhoz sem folyamodhatik, mint a hogy ezt a magánintézetek teszik. Ez év május 15-én rendelet ment a korona-vasuthivatalnokok nyugdíjpénztárához, az összes közlekedésügyi hivatalnokok kötelező életbiztosítása tárgyában, mely szerint ezen ágat is tevékenysége, illetve kezelése körébe felvenni tartozik. Az első időre a biztosítás 2-féle módozata van megállapítva. A biztosítás halálesetére és a vegyes életbiztosítás. A legmagasabb biztosítási összeg tovább intézkedésig 100,000 rubelben van megállapítva. Személyek, kik biztosítást kívánnak kötni, orvosi vizsgálatnak lesznek alávetve. Azonkívül a hivatalnokok csoportosan közös biztosítást is köthetnek; ily esetben a legmagasabb biztosítási összeg személynként 1000 rubelben van rendszeresítve. Közös biztosításnál a biztosítandó nem lesz orvosilag megvizsgálva. A biztosított hivatalnokok, ha legalább 3 évet szolgáltak a közlekedési osztályban, jogot formálhatnak szolgálatuk elhagyásánál, avagy más osztályhoz való átlépésüknél a biztosítás folytatására.

— **Jubiláló gyár.** Ritka szép ünepevény volt színhelye a Kühne E.-féle ismert gazdasági gépgyár Mosonban az elmúlt vasárnap. Huszonöt éves fordulóját ünepezték a már 1856-ban alapított gyár áthelyezésének mostani modern berendezésű gyári helyiségeibe. — Ebből az alkalomból ugy a cégtulajdonosok: Kühne Ede és fia, Kühne Károly, valamint a gyár és budapesti főraktárának tisztviselői kara és a gyári munkások ovációkban részesítették a gyár jelenlegi igazgatóját Weegmann Adolfot, a ki 25 éves jubileumát ülte e napon, mint a gyár művezetője. Délelőtt beszédek kíséretében, melyek a gyár fejlődését és jelentőségét tárgyalták, értékes ajándékokat nyújtottak át az ünepeletnek, nemkülönben a gyártulajdonosok elismeréssel emlékeztek az ünepevény keretében arról a hű 14 öreg munkásról, a ki 25—32 évig megszakítás nélkül a gyár szolgálatában állott; 100—100 forintból szóló takarékpénztári könyvecskéket nyújtottak át mindegyiküknek. A szép gyári ünepevényt 350 terítéses diszebed követte, a melyen a közélet notabilitásai, a hivatalnoki kar és az összes munkások résztvettek. Lelkes felköszöntőket mondtak a vármegye alispánjára, a gyártulajdonosokra, az ünepeletre stb. — Este az ünepelet tiszteletére tisztviselőtársai diszvacsorát rendeztek és méltóan fejezték be a jóhírnevű magyar ipartelepnek ritka szép ünepevényét.

— **Pályázati hirdetmény.** Az „Erdélyi Gazdasági Egyletnél” megüresedett *gyakornoki állás* pályázati hirdetménye lapunk hirdetési rovatában olvasható. Ez uton is felhívjuk arra az érdeklődők figyelmét.

Egyben tudatjuk a pályázni óhajtokkal, hogy azok, a kik az „Erdélyi Gazda” szerkesztősége és kiadóhivatala által nyújtható *díjazott* mellékfoglalkozásra is reflektálnak, erre vonatkozó ajánlataikat — levél alakjában — külön az „Erdélyi Gazda” szerkesztőségéhez nyujtsák be.

Itt tartjuk megjegyzendőnek azt is, hogy az ajánlatok elbírálásánál főkép a *teljesen kifogástalan és hibanélküli helyesírásra és fogalmazásra* leszünk tekintettel.

A szerkesztőség az érdemleges megkeresésekre azonnal levélben válaszol és tudatja a teljesítendő munkára és díjazásra vonatkozó feltételeit.

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

— Sör és komló fogyasztás Romániában. Mint a nürnbergi komló-újság „Merttheibungen“ írja, a sörgyártási ipar nem valami nagy fokon van a szomszéd Romániában. Az 1898—99. termelési évben a 20 sörházban 111.977 hektolit. sört főztek. (Bajorországban 15.179.700 hl., nálunk 1.250.000 hktlitr.) A 6 milliónyi románság nem nagyon szívesen fogyasztja a sört, mert fejenként 3 liter jut. Ez évben a behozatal 11546 kgr., a kivitel 12992 kgr. volt. A 20 román sörfőző 1897 ben 42776 kgr. komlót használt fel. Oroszországból 61 kgr., Németországból 4200 kgr. és az osztrák-magyar vámterületről 38.484 kgr. komlót hoztak. És bennünket különösen az utóbbi adat érdekelt! Komlótermelésünk jelentősebb része Erdélyben, tehát Románia közvetlen szomszédságában terül el, szinte praedestinálva van a szomszédba komlót szállítani! Sajnos azonban, ez nem egészen így van, mert a közös vámterületről szállított komlónak ugyanis 70% a távoli Csehországból, a többi 30% pedig vegyes helyekről kerül. Nem lehetne-e egy kis egyetértéssel az évenkénti szeptemberi segesvári komlóvásár alkalmával erdélyi komló-exportot kezdeményezni Románia felé — pl. szövetségi uton? Hiszen Románia még sokáig nem lesz komlótermelő állam (most még csak egy 2 holdnyi kísérleti komlókertje van?) s elősegítenék még az exportot, a közelség, a szomszédság, egy kis szállítási tarifa engedékenység! stb

—r.—s.

— Külföldi komló-árak. A nürnbergi piacon I. o. 65 70 márká (per 50 kgr.), közönséges 55—60 márká. *Soozban*: I. o. 68—73 frt (per 50 kgr.), közönséges minőség 2—3 forinttal olcsóbb.

— Ausztria-Magyarország állat-külszomszéd-kereskedelme. Az ausztriai statisztikai hivatal kimutatásai szerint a monarkia állatkivitele a folyó év első 8 hónapjában 5.9 millió forinttal emelkedett az előző esztendő megfelelő időszakához képest. A kivitel emelkedése kizárólag a szarvasmarháknál észlelhető. Az 1899. év augusztus hónapjában 12.291 darab szarvasmarhát vittek ki Németországba és 424 darabot Svájcba. Juhkivitelünk ez év első 8 hónapjában 36.029 darabbal emelkedett 77541 darabra. Kereskedelmi értékére nézve a monarkia állatkivitele januártól augusztusig 198 millió frtra rug, amely összeg legnagyobb részét: 12 millió forintot ökrökért s csak 123.661 frtot fizetett sertésekért a külföld.

— Nagy kiviteli vágóhid rtársaság Pozsony mellett. Köztudomású dolog, hogy Németország husszükségletének fedezésénél a szomszéd államok behozatalára van utalva és hogy az utóbbiak a főnálló állatforgalmi korlátozásokat és állategészségügyi tilalmakat olyképpen kerülnek meg, hogy élő állatok helyett húst szállítanak Németországba. A német állatforgalmi korlátozásokat számba véve, legujabban Magyarország határán is akarnak egy nagy kiviteli vágóhidat létesíteni. A kiviteli vágóhidat Pozsony és Marchegg között tervezik és a vágóhiddal kapcsolatosan faggyúgyárat is építenek és a bürkésítéssel és bürerítésével is foglalkoznak. A vállalat alapítókéje 23 millió frtra van tervezve, a melyből tizenkét milliót állítólag már jegyezték. A társaságot a francia Credit Lyonnais, az angol Butler-cég és néhány bécsi bankház szervezi; az eszme Király Ferencz dr. orsz. képviselő, debreczeni keresk. és iparkamarai titkárá, aki tervezetéhez a kormány részéről is kap támogatást.

— A háború és a gazdasági érdek. Az angol-transzváli háború kitörése óta Európa rokonszenve a két kis köztársaság bátor, vitéz honszerető lakosai felé fordult, kiknek függet-

lensége forog koczán az egyenlőtlen harcban. De a világtőzsdén nem az érzelmeik, hanem az érdekek dominálnak s utóbbiak a háború mielőbbi befejezését teszik kívánatossá, habár a búrok leveretése árán is. A pénzpiac könnyebbülése addig míg a háború tart, nem várható, de bekövetkezésnek tartják a béke helyreállításával azonnal. Ha ugyanis Anglia nem lesz kénytelen a háború költségeire jelentékeny összegeket kiadni, az ipar könnyebben hozzájut a szükséges tőkéhez, az arany kifolyástól sem fog félni Anglia, sőt a transzváli aranybányák újból megnyitásával az afrikai arany bőven áradozik majd Európa felé. A háború befejezése tehát Angliában meghozza a kamatláb csökkenését s ha e tekintetben az angol bank kezdeményezőleg lép fel, a magas kamatláb úgy Berlinben, valamint Bécsben és Budapesten nem sokáig tarthatja magát. De nagyon érdekében áll a francia, német és angol tőkének a háború megszűnése azért is, mert mindeme pénzpiacok a transzváli aranybánya vállalatoknál nagy összegekig vannak érdekelve

— Baromfitenyésztés Nemzeti vagyonsodásunknak mily jelentékeny tényezője ez előbb lenézett gazdasági ág, azt legjobban mutatják az exportra vonatkozó adatok. A kivitt élő és leölt baromfi értéke évenként 15—23 millió korona. Ezenkívül kiviszünk évről-évre 16—23 millió koronáért tojást; 8—11 millióért ágytollat. Ellenben az egykor igen fontos *gyapju* kivitele lepadt 15 millióra. A baromfitenyésztés fontosságát igazán mérlegelni csak akkor tudjuk, ha a növekvő befogyasztást sem feledjük.

— Uj konzulátusok. A delegáció által közelebb tárgyalandó közös költségvetés ama tétele, mely a konzulátusok költségeit foglalja egybe, 100.000 forinttal emeltetett. E költségemelés azzal van megokolva, hogy a kereskedelmi politika fejlődése következtében a konzulátusok működéséhez ma magasabb igények fűződnek. Szükséges nevezetesen a konzulátusi tisztviselők számának szaporítása s megfelelő előléptetés biztosítása, de szükséges új konzulátusok felállítása is. Így például Kalkuttában új főkonzulátus állítatott fel, Bagdadban is új konzulátust létesítenek, valamint Kinában is, különösen a partvidéki városokban, miután Kinában eddig csak a shanghai osztrák-magyar főkonzulátus állott fenn. Későbbre még több új konzulátus felállítása is tervbe van véve.

1899. nov. 9.

I. Időjárás. A depresszió északkelet felé húzódva centruma Norvégia fölé került, de a légnyomást mélyen a kontinens belsejéig súlyosította, úgy hogy a magas nyomás délre szorult vissza. Ehhez képest az idő a kontinens déli széleit kivéve csaknem mindenütt boros és esős.

A hőmérséklet eloszlása nem változott. A depresszió hatása alatt az idő hazánkban is borosra fordult és az ország északnyugati felében, valamint az északi Kárpátokban gyenge (1—5 mm) helyi esők voltak.

Egyebütt az idő száraz maradt, országszerte boros és az erdélyi határmegyéket kivéve az évszakhoz képest mindenütt igen enyhe.

Jóslat: Enyhe idő várható az ország északi részén esővel.

Hőmérséklet: O-Gyalla 10.3, Budapest 6.6, Zágráb 13.4, Szeged 4.7, Kolozsvár 3.8, Bécs 8.8, Róma 14.1, Páris 8.0, Berlin 7.3, Szentpétervár —, Konstantinápoly 11.0.

Tőzsdék.

Budapesti gabonátőzsdé.

I. Készárúüzlet.

1899. nov. 9.

Buza 76 kilós	frt	7 75—8 30
rozs új elsőrendű	"	6 25—6 35
" " másodrendű	"	6 10—6 20
árpa takarmány	"	5 90—6 10
" " égetni való	"	5 65—5 75
" " sörfőzésre való	"	6 40—6 60
zab	"	5 35—5 45
tengeri ó-bánsági	"	5 20—5 50
repeze új káposzta	"	11 60—12 10
Köles új	"	5 30—5 60

II. Határidő-üzlet.

1899. nov. 9.

III. Kötések. Az üzlet folyamán a következő kötések történtek:

Buza 1900 ápr.-ra	8 10, 8 11, 8 12, 8 13, 8 14.
1900 okt.-re	8 14, 8 13, 8 12.
Rozs áprilisra	6 59, 6 57, 6 56.
Zab áprilisra	5 15, 5 14.
Tengeri májusra	4 94, 4 91, 4 93.
Repeze aug.-ra	11 50, 11 60

IV. Délutáni határidő-üzlet.

4 és 1/2 órakor a következők voltak a záró árfo-

lyamok:

Buza 1900 ápr.-ra	8 29—8 30.
" 1900 szept.-re	8 23—8 25.
Rozs áprilisra	6 70—6 71.
Zab áprilisra	5 20—5 21.
Tengeri májusra	5 07—5 08.
Repeze aug.-ra	11 60—11 70.

Budapesti értéktőzsdé.

d. u. 4 órai zárlatkor maradt:

Osztrák hitelrészvény	369.90
Magyar hitelrészvény	374.75
Magyar leszámítoló bank	251.50

Kolozsvári piac.

A csütörtöki (november 9-iki) hetivásáron a következő árakat jegyeztük föl.

Buza métermázsánként	frt 6 50—7 40
Rozs	frt 5 10—5 50
Zab	frt 3 80—4 20
Árpa	frt 4 60—5 60
Kukoricza	frt 4 20—5 10
Széna	" 2 50—3 —
Zsupszalma	" 1 80.
Marhahús kilogrammja	48 kr.

NYILT-TÉR.

Elsőrangú hazai gyártmány.

GÖZCÉPLEK

Pontos czím:

Első Magyar
Gazdasági Gépgyár
RÉSZVÉNY-TÁRSULAT
BUDAPEST.

Magyarország legnagyobb és egyedüli
gazdasági gépgyára,
mely a gazdálkodáshoz szükséges
összes
gazdasági gépeket gyártja.

Rendelések megtétele előtt kérjük minden
szakbavágó kérdéssel bizalommal hozzánk
fordulni. (209.)

Részletes árjegyzékkel
és szakszerű felvilágosítással díjmentesen szolgálunk.

Szecskavágók

Morzsolók

LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG: Az irodalmi szakosztály elnöke: Br. BÁNFFY ERNŐ, alelnök: SZABÓ SÁMUEL, tagok: Br. FEILITZSCH ARTHUR, Dr. GIDÓFALVY ISTVÁN, GYÁRFÁS BENEDEK, KUSZKÓ ISTVÁN, LÉSZAI FERENCZ, Báró MANNBERG SÁNDOR, TUBA LAJOS, TURCSÁNYI GYULA.

Felelős szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

HIRDETÉSEK.

„Erdélyi Gazdasági Egylet“ könyvkiadó-vállalatában megjelent füzetek jegyzéke és ára:

1. Réti János, „A trágyáról: a trágyázásról és a trágyakezelésről szükséges tudnivalók III-ik kiadás 30 kr. 2. Gáspár József, „A kaszálók és legelők ápolása.“ III-ik kiadás 25 kr. 3. Virág Elek, „A sertéshizlálásról.“ III-ik kiadás 25 kr. 4. Lormay Béla, „A borjúk fölneveléséről“ III-ik kiadás 25 kr. 5. Herényi Gothárd Sándor, „A takarmányrépa.“ III kiadás 25 kr. 6. Hauer Géza, „Afejőstehénről.“ III. kiadás 30 kr. 7. Hensch Árpád, „A szántás-vetésről.“ III kiadás 25 kr. 8. Jakab László, „Útmutató a ragadós állati betegségek elleni védekezésben.“ III. kiadás 25 kr. 9. Domokos Kálmán, „Az építkező gazda.“ III. kiadás 50 kr. 10. Ruisz Gyula, „A kukoricza műveléséről.“ III. kiadás 25 kr. 11. Dr. Szaniszló Albert, „A gazdát érdeklő káros és hasznos állatokról“ III. kiadás 25 kr. 12. Ritter Gusztáv, „A házi kert.“ III. kiadás 40 kr. 13. Gáspár József, „Baromfi-

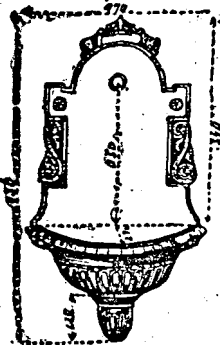
tenyésztés.“ III. kiadás 35 kr. 14. Cserhádi Sándor, „A csalamádé termesztése, bevermelése és etetése“ III. kiadás 25 kr. 15. Csájlík István, „Csikónevelés.“ III. kiadás 25 kr. 16. K. Vörös Sándor, „A dohánytermesztésről“ 35 kr. 17. Ásványi Lajos, „A vörös löher termesztéséről.“ 35 kr. 18. Ritter Gusztáv, „Gyümölcsértékesítés.“ II. kiadás 35 kr. 19. Herényi Gothárd Sándor, „A nyers takarmányok eltevése, különös tekintettel a zombolyai kazalra“ II. kiadás 25 kr. 20. K. Vörös Sándor, „A gazdaságok berendezéséről.“ II. kiadás 45 kr. 21. Marc Ferencz, „A kosárfűz termelése“ 25 kr. 22. Kovácsy Béla, „Házi állataink takarmányozása“ 50 kr. 23. Grasseli Miklós, „A len- és kender őrleméséről és áztatásáról“ 24 kr. 24. L'Huillier István, „Konyhakerti magvak termelése“ 50 kr. 25. Réti János, „A komlótermelésről“ 25 kr. 26. Gáspár József, „A méhtenyésztésről“ 30 kr. 27. Páter Béla, „A gabonafélék, a burgonya és a szőlő legfontosabb gombabetegségei“ 50 kr. 28. Nemes István, „Talajjavítás lecsapolással“ 50 kr. 29.

Réti János, „A legjobb takarmányfűvekről“ 25 kr. 30. Nemes István, „Az öntözés“ 50 kr. 31. Jakab László, „Hasznos tudnivalók az állati születés köréből“ 50 kr. 32. Szüts Mihály, „A jégkár ellen való biztosítás és a károk becslése“ 50 kr. 33. K. Vörös Sándor, „Gazda számvitele“ 40 kr. 34. Páter Béla, „A haltenyésztésről“ 30 kr. 35. Páter Béla, „A vetőmag eltartásáról és a magtárban kárt tevő állatokról“ 25 kr. 36. Monostori Károly, „Házi állataink egészségének tentartásáról“, 25 kr.

Mind a harminczhat füzet ára együtt megrendelve csak 7 forint 20 krajczár. Ha egy címre egyszerre 500 füzet rendeltek, tetszés szerint válogatva egy vagy több füzetet a jegyzékben felvett 36 füzet közül, egy füzetet egyre-másra 20 krajczárral fogunk számítani. Megrendelés és pénz „ az Erdélyi Gazdasági Egylet pénztára Kolozsvár“ cím alatt küldendő. A pénz beküldésével megrendeltek bérmentve tételnak postára. (51.)

BARANYI JÁNOS

épület műbádogos, vízvezetési és csatornázási vállalkozó
Kolozsvárt, Széchenyi-tér 5-6 sz. Telefonszám 101.
PÁRISI DISZOKLEVÉLLEL Elvállal és készít az alább felsorolt munkákat jóállás mellett és lehető olcsó árban.

Bádogos munkák
épületekre eresz csatornákat és egyéb díszitményeket horgony vagy bármilyen fémekből rajz vagy minta szerint, ezen kívül üzletben kapható és megrendelhető mindenemű konyhaberendezések.

Vízvezeték és csatornázás
magán gazdasági telepekre, vagy magán épületek városi vezeték összeköttetésére, teljes magán fürdők, szivattyúk, fecskendők,

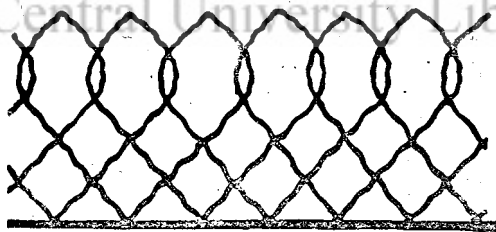
szőkőkutak, stb. **csatornázások** vas, ólom vagy kőanyag csövekből, (closetek) minden kivételben, vizelők, mosdók és kiöntők szerelését. (148.)

Fürdőkádák kölcsön kaphatók!
Fedél és csatornafestést felvállal!
A fenti munkálatok évi javítását és jókarban tartását olcsón eszközli helyben mint vidéken.

LÉBER GYULA

első erdélyi sodrony szövét-fonát és szita-áru gyára
KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek, erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fonattal való bevonását; pincze, padlás, felső világoassági, magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók gépekhez. Zöldre festett légy szövét, szelelő és löher rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegélyzetek, aczél tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekerítésére. Különféle mintákban, fakeretbe foglalt rosták és sziták, ruganyos ágybetétek (mátráz), sodrony-iábtörölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve szolgálok. (121. 4-26.)

Hangszergyár!

Saját gyártmányu hegedűk, gordonkák, gitárok, citerák, czimbalmok, fa- és réz fuvóhangszerek, valamint azok alkatrészeinek nagy választéku raktára; továbbá német és olasz

hurokat
BRAUN MIHÁLY
KOLOZSVÁR

Wesselényi Miklós-u. 18.

Mindenemű javítások
pontosan és olcsón eszközöltetnek. Vidéki megrendelések gyorsan teljesítettnek.

Árjegyzék
kívánatra ingyen és bérmentve. (117.)

KASSANTAL

aranyozó-üzlete
Kolozsvárt, Belközép-utca 14. szám.

Aranyozó műhelyében készít uj képereteket tükörkereteket, consolokat, szalon-asztalt, függönytartókat. Mindenféle aranyozott butorokat elvállal jutányos árban felelősség mellett.

Régi keretek aranyozását jutányos árban.

Továbbá templomi aranyozásokat, uj oltár készítését rajz szerint. Régi oltárok újbóli aranyozását a legjobb csi-szólt arannyal

jutányos árban, felelősség mellett elvállal.

Oltár gyertyatartókat, feszületeket jó, tiszta és tartós arannyal, aranyozásáért felelősséget vállalok.

Pontos kiszolgálás! (163.)

STOLCZ WINCZE

Kolozsvár főtér 11.

Arany, Ezüst, Ékszer

javitások, átalakítások, valamint minden uj munkák szakszerű előállítása pontosan eszközöltetik. (127.)

Alakult 1856.

KÜHN E.

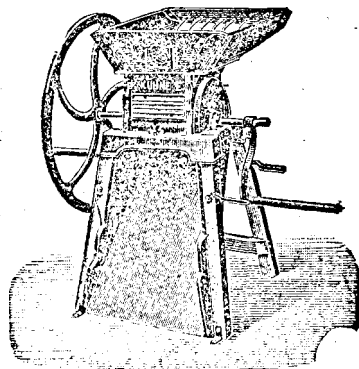
Alakult 1856.

gazdasági gépgyára

MOSONBAN.

(218.)

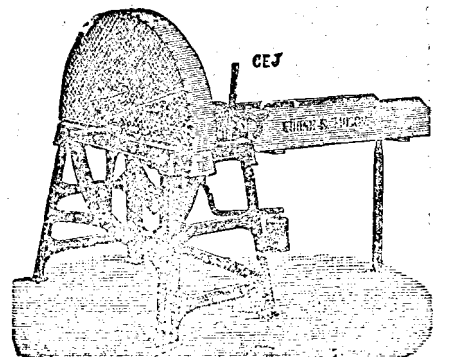
A beálló téli időnyre ajánlja legjobb rendszerű és leggondosabb kivitelű:

Szeckavágóit,
répavágóit,
darálóit,

eredeti
angol „Rapid“ daralók
erőhajtásra,
kukoricza-morzsolóit,
takarmányfülllesztőit.

A cég ajánlkozik

teljes takarmánykamra berendezések tervezése és eszközlésére.

FŐRAKTÁR: Budapest, VI., Váci-körut 57/a.

Részletes árjegyzékek rendelkezésre állanak.

„ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET“ KOLOZSVÁRTT.

Szám: 1589. V. 29.—1899.

Pályázati hirdetmény.

Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“-nél megüresedett **gyakornoki** (a téli szezon alatt egyszerűsített: **lőhermagtisztító-raktár-felügyelői**) állásra pályázatot hirdetünk.

Javadalmazás: Évi 600 = Hatszáz forint, havi előleges részletekben. Hivatalos kiküldetés esetén: 3 frt napi díj és a Sz. sz. 10. § ában előírt egyéb díjak.

Amennyiben az „Erdélyi Gazda“ szerkesztői és kiadói munkakörében mint fogalmazó és adminisztráló segédként alkalmazható leendő, ezért a szerkesztő-kiadó részéről külön — egység szerinti — díjazásban részesül.

Pályázati feltételek: Felsőbb gazdasági tanintézeti oklevél; megfelelő gazdasági szakirodalmi képesség és gyakorlati ismeretek; nőtlen állapot. Nyelvismeret (főképp: német, esetleg francia, angol és román) és szerkesztői teendőkhöz való jártasság: előnyt biztosít.

Felhívjuk azon okleveles gazdászok, kik a fentieknek megfelelő képesítéssel rendelkeznek és a gazdasági egyleti titkári pályára lépni óhajtanak, hogy *sajátkezűleg írott és okmányokkal felszerelt pályázati kéréseiket az Erdélyi Gazdasági Egylet elnökségéhez czimezve, f. évi november 15-ig adják be.*

Kolozsvár, 1898. október hó 10-én.

SZABÓ JÓZSEF, s. k.

egyl. elnök.

(213.)

TOKAJI LÁSZLÓ, s. k.

egyl. titkár.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Bor. 1-3 éves homoki ó-siller vagy fehér asztali bor erősség és év szerint 100 literenként 24-26-28 frt, finom peccsenye- vagy fajbor 30-32 frt.

Ujbor (fejtvé) minőség szerint 14-16-18 frt, peccsenye- és fajbor 20-22 frt. Nagyobb vételnél minta küldetik. A megrendelő nyugodt lehet, hogy eredeti tiszta minőségű borhoz juttatom, erről jó hírnevem nyújt kezességét.

Szőlővessző. Fajtisza, háromszor permetezett, jól beérett, legjelesebb homokra való fajokban (Kövi d., Kadar., Olasz r., Erdői, Slankamenka, Ménes f., Furmint, Ezerjő, Piros és Fehér chasselas) ültetés alá 50-60 cm. hosszúra vágva 3 frttől 7 frtig. — Gyökeres (1-2 éves) faj szerint 8 frttől 16 frtig. 25 forint vételnél 5 százalék, 50 frtnál 10 százalék, 100 frtnál 15 százalék, 150 frtnál 20 százalék engedmény adatik.

Nemes eperfa-ojtvány. Kiváló piros, fehér és kék fajokban, 6 láb magas ojtva, 2-3-4-5 éves, igen erős csemető, erősség szerint 30 krtól 60 krig. 10 frt vételnél 20 százalék, 25 forintnál 25 százalék, 50 frtnál 33 százalék, 100 frtnál 40 százalék engedmény. Az eperfa elég jól árnyékol, ellensége nincs, minden évben bőven terem, gyümölcsét úgy a két-, mint a többlábúak egyaránt szeretik; kiváló pálinka is főzhető belőle. Ceglédre igen jól elhelyezhető. Kár volna háznunk, kertünk, szőlőnk vagy egyéb birtokunkat e nélkül hagyni.

Birs-ojtványok. Rendkívül nagy gyümölcsű fajokban (Konstantinápolyi, Portugáli, rias stb.) melyek az ültetés évében már gyümölcsöt hoznak, ezután pedig rendkívül bőven teremnek. Faja igénytelen, betegség és ellenségtől egyaránt mentes. Vannak rendelők, kik ezer száma ültetik, mert rendkívül hamar teremnek, gyümölcse kedves, sokáig eláll, magas árban értékesíthető és sokféleképpen fél is dolgozható. A 2-3-4-5 éves, rendkívül szép és gazdag gyökörű fák darabja erősség szerint 20 krtól 50 krig. Nagyobb vételnél olyan engedmény adatik, mint az epernél.

Spanyol meggy, fekete. [Pándi vagy kőrösi meggy.] Termékenységét előmozdítandó háromszor lett permetezve, s így, ha azt folytatlag permetezzük, bőven fog teremni. Faja egészséges, gyümölcse rendkívül keresett, mert befőzésre legalkalmasabb. A 2-3-4-5 éves rendkívül szép és gazdag gyökörű fák darabja 15 krtól 50 krig. Nagyobb vételnél ugyanaz az engedmény adatik, mint az epernél.

Diófa. A 6-8 láb magas, rendkívül gazdag gyökörű, tele belü és könnyű töretű, 2-3-4-5 éves diófa ára erősség szerint 20 krtól 50 krig. Nagyobb vételnél ugyanolyan engedmény, mint az epernél.

Minden másféle nemes gyümölcsfák, nevezetesen szilva, őzsi és kajszinbarack, cseresznye, meggy, szőlő gesztenye, lesponya magas derekú és törpe állásukban, — erősség szerint 20 krtól 50 krig szintén kaphatók.

Kiseleztezt nemes ojtványok 2-3-4-5 éves életkorú példányokban, azok kora és erőssége szerint 2-5-7-10-15 krajcár árban.

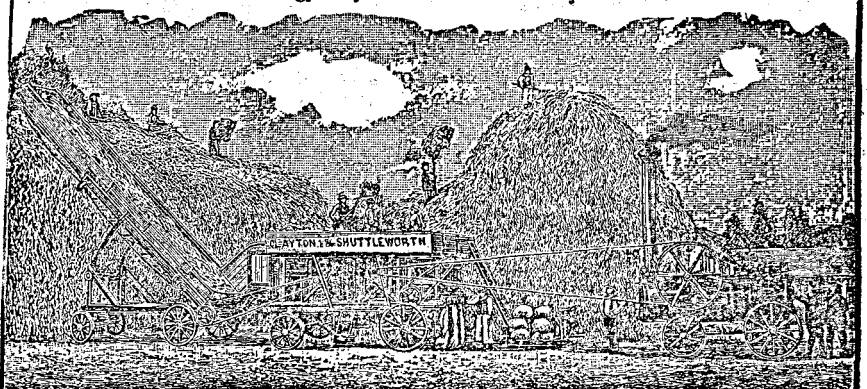
Mindenféle vadoncok erősség szerint 5 forint 85 krajcártól 19 forintig ezrenként.

Kerti eszközök. Kiváló és tartós anyagból rendkívül szilárdan készült horolók (sarabolók), szőlő ültető vasak, továbbá kerti fűrészek, ollók, görbe szemző és ojtó kések, ezenfelül jelfa és ojtó kenőcs igen olcsó árak mellett rendelhető meg.

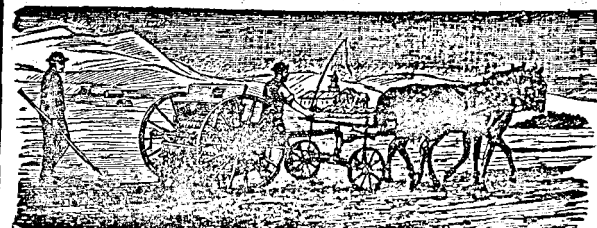
Ár- és névjegyzéket küld:

Unghváry László, föld-, szőlő- és faiskola-birtokos Ceglédről.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok © Budapest Váci-körút 63. sz.
által a legutányosabb árak mellett ajánlatnak:

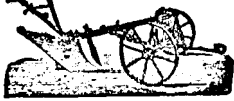

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szalmakazalozók, továbbá járgány-cséplőgépek, lóhere-cséplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

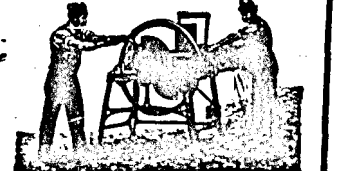

„Columbia-Drill“
legjobb sorvetőgépek, szecsavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes acélszék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kivételre ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ legnagyobb locomobil- és cséplőgép-gyára.

GAÁL és MOLNÁR

legnagyobb butor-raktára

KOLOZSVÁRT, Unió-utcza 8—10. sz.

Saját műhelyünkben és felügyeletünk alatt szakszerűen készült

ASZTALOS és KÁRPITOS BUTORAINKAT

a leghozzáértőbb árakban, az érdeklő közönség becses figyelmébe ajánljuk

(164.)

Gaal és Molnár.

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körut 8.

Alakult 1894. évben.

Elnök: TELEKI GÉZA gróf.

Alelnök: CSÁVOSSY BÉLA

Igazgatósági tagok:

ANDRÁSSY GÉZA gróf, DESSEWFFY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, SZÓNYI ZSIGMOND
TELEKI SÁNDOR gr.

Vezérigazgató: SZÓNYI ZSIGMOND.

Az Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet a gazdaközönség általános elismerése szerint a biztosítás terén híven megfelel hivatásának; folyton fejleszti a reformokat, melyeket a gazdaközönség évek óta sürgetett és a károknak gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának; az

épület és átalány (pauschal) biztosításnál

rendkívül mérsékelt díjaival tetemes megtakarítást tesz lehetővé, a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bélyeggel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszközölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett, mint a szövetkezetnél.

Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjból 5% díjengedményben részesülnek.

Kiszágnak, ha huszan egyszerre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeiket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapesten (József-körut. 8.) és a vidéken létesített ügynökségek.

(185.)

Alapított 1869-ben. — Cs. és kir. udv. szállítók.

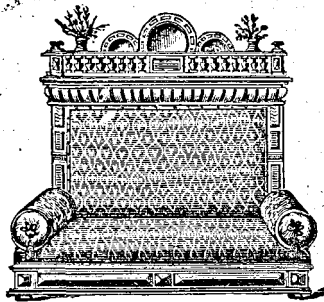
RAKTÁRAK:

KOLOZSVÁRT,
Unió-utcza 5.

MAROS VÁSÁRHELYT,
Szentgyörgy-utcza 2.

Mestitz Mihály és fiai

Első maros-vásárhelyi butor- és építészeti asztalos munkák gyára
gőzerőre berendezve, kárpitos és díszítő műhelyek.

A m. kir. államvasutak kolozsvári, aradi, debreczeni, szegedi, zágrábi, miskolci és budapesti üzletvezetőségeinek szállítói.

Nagy raktár saját készítményű fa- és kárpitos butorokból, függöny és szőnyegekkel.

Olcsó árak, szolid munka, pontos kiszolgálás.

Kitűnő minőségű száraz amerikai parkettek jutányos árban.

(188.)

Eladó

jutányos áron

egy féléves kávé-barna kan

VIZSLA

eseh és pointer keresztezés.

Czim a kiadóhivatalban.

Clichéket

árjegyzékek, könyvek, szak- és folyóiratok, katalógusok és hirdetések, valamint minden egyéb nyomtatvány illusztrálásához rajz vagy fénykép után kitűnő kivitelben és legolcsóbb áron készít és szállit:

Fischer Lipót

chemigrafikai műintézete

Budapest,

IV., Kossuth Lajos-utcza 15.

az Ujvilág-utczával szemben.

Vidéki megrendelések is legnagyobb pontossággal és figyelemmel teljesíttetnek.

(4.)

Magyar Jelzálog-Hitelbank

alaptőkéje teljesen befizetett 15 millió arany forint.

Képviselősege utján Kolozsvártt (Jókai-utcza 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

4% Záloglevélkölcsönöket

nyújt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel
5 százalékos,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százalékos évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönöket földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékos és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értéke és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egylet bizalmi férfiai adnak véleményt. (1.)

A bank képviselőségénél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os nyereségekötvények.

Marcinkiewicz Ignác

férfi ruha-szabó

KOLOZSVÁRT, Belközép-utcza 3. szám.

Ajánlja 18 év óta fennálló s a mai kor és divat követelményeinek teljesen megfelelően berendezett

FÉRFI-SZABÓ-ÜZLETÉT.

Raktáron tart nagyon szép hazai, valamint valódi angol, francia és külföldi szövet-ujdonságokat.

Ugy helyi, mint vidéki megrendeléseket szakszerű munkával pontosan és olcsón teljesít.

(150.)